

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

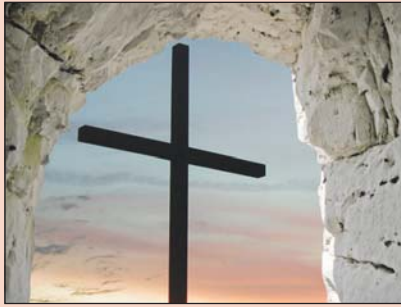
XXIV. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

2015. március-április

Tartalmunkból

- Mítől „jó” Nagypéntek? (2. old.)
- Kárpátaljai presbiteri hírek (7. old.)
- Közgyűlésünkről jelentjük (12. old.)
- Interjú Dr. Bagdy Emőkével (16. old.)
- Van-e keresztyén fizika? (17. old.)

A Golgotán ott szenvedett

A Golgotán ott szenvedett,
A bűnömért tett eleget,
Ott áldozott szent vérivel,
Éltet adott győtrelmivel.
Ó Golgota, gyászna hegye,
Hol Jézus értem vérezett,
Ó Golgota, áldás hegye,
Hol megszerezte üdvömet!

Rendül a föld, háborg az ég,
Lehajtja most áldott fejét,
Nyitva az út a mennybe már,
S Atyánk ölén a béke vár.
Ó Golgota, áldás hegye,
Hol megszerezte üdvömet!

Ó Jézusom, hogyan lehet,
Hogy így szeretsz Té engemet?
Fölvetted a keresztedet,
Hogy értem add az életed.
Ó Golgota, áldás hegye,
Hol megszerezte üdvömet!

(Szerző: Darwood W. – Ford. Dr. Kovács Lajos)

Látás és hit

Írta Dr. Fekete Károly tiszántúli püspök

„Ha nem látom a kezén a szegek helyét, és nem érintem meg ujjammal a szegek helyét, és nem teszem a kezemet az oldalába, nem hiszem... Jézus így szólt hozzá: Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek”.

(Ján 20,25-29)

Csodaváró korunk számára tanulságos eset a Tamásé. Bár a csodából kimaradt, mert nem volt ott a többi tanítvány között,

de a Feltámadott Krisztus szaván fogja Tamást.

Elképzelhetetlenül vékony falú hajlék a Teremtettség, ami körülvesz bennünket. Megeshet velünk is az, ami Tamással. Miközben bosszúsán, fennhéjázva, a zavart palástoló göggel beszél – „Ha nem látom a kezén a szegek helyét, akkor nem hiszem” –, azt nemcsak a közvetlen környezete hallja, hanem az Úr is szóról-szóra megérti. A 139. Zsoltár mondata azokra a szavakra is érvényes, amiket szívesen törölnénk, letagadnánk, visszavonnánk, amikhez később nem adnánk a nevünket: „Mikor még nyelvemem sincs a szó, immár egészen érted azt Uram, messziről érted gondolatomat.” Nem földi lehallgatás történik, ami bizonyíték ellenünk, ami gyűlöletből, ellenségeskedésből fakad, hanem mennyei meghallgatás zajlik. A Krisztus-csodából eddig kimaradtak reménye a Feltámadott hallótávon belülsége. Krisztus jön, újra és újra rajtakap hitetlenségem, ellene fogalmazott vádakon, mentegetőzéseken, hogy miért nem voltunk ott, ahol találkozhattunk volna Vele.

Tisztelettel, örömmel és áldáskívánással

fogadta a Magyar Református Presbiteri Szövetség a híreket az MRE közegyházi tisztújításának az eredményeiről. A presbitériumok és a Zsinat szintjén lefolytatott választások eredményei alapján azzal a reménységgel köszöntjük új vagy újraválasztott püspökeinket, egyházkerületi főgondnokainkat, a Zsinat XIV. ülészakájának új elnökségét, a Zsinati Tanács és a Zsinat tagjait, valamint az egyházkerületek és az egyházmegyék minden megválasztott tisztségviselőjét, hogy a Lélek erejével végzik szolgálatukat és beteljesül az Ige: „Ezért nincs hiányotok semmiféle kegyelmi ajándékban, miközben a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését várjátok, aki meg is erősít titeket mindvégig” (1Kor 1,7-8a).

Látás és hit

Ahogy Tamás megkapta a maga csodáját, találkozását Krisztussal, úgy mi is megkapjuk. Egyetlen kor embere sincs rosszabb helyzetben, mint amaz első. A Krisztus-felismerés esélyében és esélytelenségében osztozik minden nemzedék. Az evangéliumokban feljegyzett vélemények, „vakságok”, elvétett találkozások és értetlenkedések a Jézus kortársai részéről és a gyarló tizenkettőtől – ebből a szempontból – több mint tanulságosak.

A János evangéliuma a 20. rész 29. verséért íratott meg: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek.” A második keresztyén nemzedék már nem ismerte Jézust test szerint. Már nem láthatták őt és nem találkozhattak vele fizikailag, csak hallottak róla. János tudta, mit jelent a látni és hinni feszültségében élni. Evangéliumán végigvonul ennek a két szónak a „vetélkedése”, s mindig a hitre esik a hangsúly, mindig a hit a nyertese ennek a sajátos vetélkedésnek, ahogy itt is.

Hála Istennek, nem a Tamás szavain és érintésén múlnak a dolgok, hanem azon, hogy Tamást megszólítja Jézus és megérinti lelke sebhelyeit. A szó és a lehetőség csodája érintette meg őt, amellyel Jézus éppé tette Tamás hitét.

A hit még a látást is pótolhatja! Jézus éppé akarja tenni a mi hitünket is, azoknak a hitét is, akik alkalmatlanoknak tűnnek, akik Őt eddig visszautasították. Ő él, alkalmasnak lát az Ő követésére. Ő nem utasít vissza, akarja, hogy mienk legyen Tamás hitvalló szava és vele együtt Jézus boldogmondásának áldásos valósága: „Boldogok, akik nem látnak és hisznek”. Ámen.

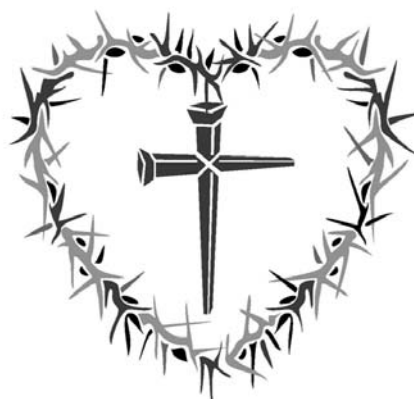
Üldözés

Mihelyt valamelyik hívőben az Isten iránti buzgóság előbukkan, ez az összes istentelen dühét lángra lobbantja, és ha nem is rántanak kardot ellene, de vagy zúgolódással, vagy rágalmazással, vagy zavargással, vagy más módon kiokádják rá mérgüket... A hívők nem lehetnek minden tekintetben békességben és mentesek az üldözéstől.

(Kálvin János)

Good Friday

Mitől „jó” Nagypéntek?

„Az Ő erejével győztesek leszünk”

Az angol és a német nyelv is használja nagypéntekre, Jézus kereszthalála napjára a „jó” kifejezést. „Jó” nagypéntek? Good Friday, Guter Freitag? Hogy’ mondhatjuk jónak azt, ami a legszörnyűbb? A véresre korbácsolást, a töviskoronát, a végkimerülésig vonszolt keresztgerendák terhét, kezek, lábak átszögezését – a brutális véget? Lehet ebben valami jó? Miért, honnan hát ez az elnevezés? Miért, kiért jó nekünk nagypéntek?

A kereszt: a démoni pusztítás és a végtelen isteni irgalom ütközése, s ennek győzelme.

A válasz emberileg nyilvánvalóan ez: semmi jó nincs a kínhalálban. Van azonban másik értelme, célja is Jézus szenvedésének, kereszthalálának. Isten ugyanis nem bocsát értelmetlen, céltalan, vak szenvedést, próbát senkire. *Ő nem sorsrontó Isten, hanem életmentő Atya.* De mi akkor az Isten Fia szenvedésének az értelme, és célja? Mert ha ezt átlátjuk, rájövünk arra is, hogy Jézus szenvedésében, kínhalálában volt valami jó, sőt az volt a *legjobb* jó. De milyen értelemben? Jézus kereszthalálában a látszat és a valóság, a pillanatnyi értelmetlenség, és a végső értelmetlenség csapott össze, ütközött meg. A jó a rosszal, az emberi és az isteni, a szent és szentségtelen, a bűn és a tisztaság szinte apokaliptikus, mégis rövid időn belül eldőlt ütközete volt az az első és páratlan nagypéntek. Hiszen ez a lényeg: *kinyilvánult harmadnapra Isten végleges győzelme* minden emberi, vallási, indulati sötétség és gáncsvetés, kelepceállító értelmi és bűnöző rafinéria, brutális vallási és politikai hatalmi eszközhasználat fölött. Abban a jézusi győzelemben kiderült az is, hogy a Júdássá, Barabássá, meg Kajafássá romló ember gátlástalanul elmegy a végsőkig: a gyilkosságig. Még ha azt vallási és hatalmi érvekkel alá is támasztja, önmagának talán, de senki másnak nem tudja igazolni tette „jogosságát”. Az emberben lakozó ősfenevad, a Sától önmagából kifordított, emberformájú „ördögfi”, az Antikrisztussal szövetséges bukott ember félelmetes valósága lepleződött le a keresz-

ten – egyszer s mindenkorra. Meg az is, hogy Isten is elmegy a végsőkig, a végtelen irgalmasságig mentő szeretetében! „Jó” tehát ezért is nagypéntek, nagyon jó. Mert az isteni irgalmassága a végső szó, ott és akkor és mindörökké! De másért is jó nagypéntek.

Eltorzult emberarcok a kereszt alatt, tiszta istenarc a kereszten. Azon a jó nagypénteken nem csak a bűnben eltorzult emberarc ábrázolódt ki minden időkre, de a vér, ecet, töviskorona, szögek és brutális csőcselék indulata ellenére is feltisztuló, kirajzolódó, *mindenek fölé emelkedő, s mindenekben megjelenni tudó istenarc is átragyogott a szenvedő Isten-Ember arcvonásain.* Ha ez az Isten-arc, a tiszta Ecce Homo-jellegű arc odafordul az emberi torzókhoz, eltorzult arcokhoz, akkor hordozójukban – benned, bennem – egyszerre elkezd nőni a homo, az ember. Növekedésnek indul bennünk a szenvedésben gyűlöletet nem ismerő, az átkozódást szóltanul hordozó Jézus-arc, az új lelki ember átszenvedett, letisztult, gyönyörű békességet sugározó arca. Így cseperedünk nagykorúvá az istenképességben. Így tehát az emberarc, és Isten-arc szembe-sülése történt meg ott a Golgotán, a Koponyák hegye véresen, halálosan kemény és komoly valóságában. S attól kezdve az Isten-arc lesz meghatározó minden hívő arcán. Ő jelenik meg lelki „fotónkon”. Ezért hisszük, valljuk Pállal: „Amint viseltük a földinek a képét, úgy fogjuk viselni a mennyeknek a képét is” (1Kor 15,49).

A Szenvedésben Győztes Úr a „legjobb” nagypéntekben. Az angol nyelvben a good,

jó kifejezésben benne rejlik egy másfajta értelmezés is, nevezetesen az, hogy ami jó, az szent is, sőt, ami szent, az örömet, áldást hoz az embernek. Ebben az értelemben neveztek el nagypénteket angolul jó pénteknek, ami a német nyelvben is megjelent. Közel 500 éve *Luther Márton* német reformátor használatba vette ezt a szókapcsolást, hiszen nagypéntek csendje alkalmas volt arra szerinte, hogy ki-ki elgondolkozzék a keresztyén ember szabadságáról, Isten szeretetének szenvedést, halált vállaló mélységéről. Az ónémet Kar=szomorúság, gyász szóban rejlő emberi fájdalomról, s az arra adott isteni vigasztalásról, Jézus keresztyéről, mint az idők és a történelem, meg a kozmosz sorsfordító tengelyéről, hiszen kereszt nélkül minden emberi történet, s maga az emberiségtörténelem is halállal végződné. De Ő levétetett a keresztről, s áttörte a végzetes lezártág, a bezártság falát, megnyitotta az örök élet távlatait az emberiség előtt, s az emberiség tekintetét az örökkévaló távlatok irányába is felemelte.

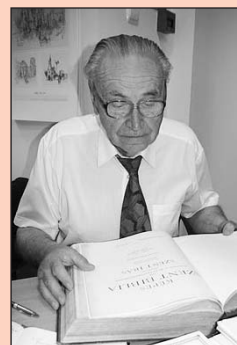
Nagypéntek nélkül megváltatlan maradna az emberi sors. Jósága e napnak abban is áll, hogy a kereszten kiderült: minden, ami minket elítél, minden, ami halálunkat okozza, bűneink, szívünk sötét indulatai, cselszövés és árulások, péteri és júdasi, kajafási és pilátusi attitűdök odaszegeztek a keresztre Jézus által. Azaz megítéltettek és könnyűnek találtattak – emberi és isteni mérlegen egyaránt. De kiderült az is, milyen elhagyatott bűnében az ember. Milyen magányossá válhatunk szívünk és szánk indulatai miatt. Mennyire önkizárókká, önsorsrontókká válhatunk nyílt vagy titkolt töréseink, törvény-, és szeretetszegéseink következtében. Mindezt látta és megláttatni próbálta velünk Isten az Ő Fia keresztre adásával, mint egy hatalmas, élő felkiáltójellel. Halálba enge-

dése révén micsoda leleplező, megítélő és mégis felemelő szeretet az övé, mekkora a mélysége Isten eme szeretetének! Olyan felismerések ezek, melyek a legkülönbözőbb korok keresztértelmezését áthatják, egyre inkább több dimenzióssá formálva látásunkat a történelem során a szenvedésről, és az értelmetlenség mélyén is meghúzódó isteni célszerűségről, másfajta értelemről. Amikor a kereszten egyszerre kiderül Isten gyengesége, sebezhetősége, s mégis ebben a mi gyengeségeinket, sebezhetőségeinket vállaló, felkaroló, szelíden gyengéd, mégis hatalmas erejű szeretetben mutatkozik meg az Ő páratlan segítsége. Az, hogy feltekintve a szenvedésben, gyászban, kórházi ágyon, bármely bánatban, gondban a keresztre, egyszerre átérezzük az istenbizalom és a hit mentőv szerepét és erejét. Isten együttérzését: Ő velünk, Ő értünk a legmélyebb mélységekben is.

A kereszt Urát csak megsztalni lehet. *Origenes* egyházatyja már másfél évezrede felismerte: Isten az Ő irgalmasságában együtt érez és szenved velünk, a Megváltó irántunk táplált együttérzésből jött a földre. Istennek, Jézusnak ez a szenvedése maga az igazi szeretet: *caritas in passio*. Ma úgy mondanánk: Isten szolidáris szeretettel fordult felénk, szeretetből vállalta a szenvedést is értünk, ennek jele a kereszt. Vagy ahogyan *Siénai Katalin* egy örvénylő létpillanatában felkiáltott: „Hol voltál Istenem és Uram, amikor szívemre sötétség és tanácstalanság borult?”. Isten hangja ezt válaszolta neki: „*Leányom, nem érezted? A szívedben voltam, ott, egészen a mélyen!*”. *Heidelbergi Káténk* úgy fogalmaz, hogy kifejezett hasznunk van Krisztus keresztyén hozott áldozatából és halálából. Ez a talán kicsit furcsa *spirituális haszonelvűség* mondatta az atyákkal akkor ott Heidelbergben: „*Az (a haszon), hogy a mi ó-emberünk Ővele (Krisztussal) együtt megfeszítették, megöletik, eltemették, hogy a test gonosz indulatai ne uralkodjanak többé mibennünk, hanem mi magunkat hálaáldozatul Őneki szenteljük*”. Íme, amikor a „jó nagypéntek” a szentség érintését, gyógyító erejét hozza el szívünkbe. A gyilkos ember, a golgotai sorsot egymásnak szánó öldöklő ördögfi halálát jelenti a kereszt és Krisztus ereje. *Oscar Wilde* (1854–1900) amerikai író *A sötétségből* című önéletrajzi ihletésű versében írja le hosszú, konfliktusos útját a keresztyénségig, ami a halálos ágyon történt megtérésben kulminált. Életünk legsötétebb pillanataiban villan fel az a kegyelem, amikor a tényleges és lelki-szellemi vaksötétben feltűnik Krisztus arca. Így formálja át Ő a tenebrist lux-szá, a sötétséget világgossá – ezek a nagypénteki áldott-jó

pillanatok. *Wilde* így kezdi mélységből leleplező versét: „*Jöjj le hozzám, ó, Krisztus, segíts rajtam! Nyújtsd ki kezedet, hiszen süllyedek a viharos tengeren, amint egykoron Péter a Galileai tengeren. Az élet borát felissza a szomjas homok, szívem éhség gyötörte föld... Lelkemnek pokoli kínokat kell szenvednie, mielőtt azon az éjszakán megáll majd Isten trónusa előtt*”. De a békét mégis meghozza számára az, „*Akinek keze sebhelyes, s az az elgyötört Emberi Arc*”. Igen, ezért olyan jó, nagyon jó nagypéntek. „*Az Ő erejével győztesek leszünk*” – írta egykoron a genfi reformátor, *Kálvin*. Így gondolkodott el a keresztről, amiből ismét kiderül az, hogy e paradox fogalmazás: „*Jó Nagypéntek*” – mégiscsak telitalálat. Nem olyan abszurd, lehetetlen, beteges vagy embertelen, amilyenek a felületes ember gondolná, hiszen e nap révén, a kereszten a humánium forrását pillantjuk meg a divinumban, az emberit menti, látja, láttatja meg velünk az isteniben, a fentről áradó, mindent átragyogó, leleplező tiszta fényt a kereszt szürkületében. S ez jó, nagyon jó nagypénteki evangélium! Áldott nagyhetet, jó nagypénteket Magyar Református Presbiter Testvéreimnek!

Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő

ÖTVÖS LÁSZLÓ A második mérföldút

„Megtartódat benne becsüld,
magyarság”
(Csanádi Imre)

Egész szelet kenyéren túl
még egy kis falat,
kötelező mérföld után
még egy kis szakasz,
öt század helytálláshoz ma
egy kis szeretet,
rejtett áldozattal hívni
fogd a kezemet...

Az Ige körül

Szerette őket mindvégig

A húsvét ünnepe előtt Jézus jól tudva, hogy eljött az ő órája, amelyben át kell mennie e világból az Atyához, jóllehet szerette övéit e világban, szerette őket mindvégig. ... Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást (Jn 13,1; 34-35).

Talán felfigyeltek már arra a Testvérek is, hogy az utolsó vacsora eseményeit – a kenyér és a bor utolsó vacsorán betöltött szerepét – gyakorlatilag egybehangzóan írja meg a három első evangélista (az úgynevezett szinoptikusok), viszont az úrvacsora szereztetési igéi teljesen hiányoznak János evangéliumából. Az Újszövetség eredetével foglalkozó tudósok úgy tartják, hogy már a három másik evangéliumot lejegyezték, amikor a János írása szerinti evangélium készült, ezért János nem ismételni akarta a többi evangéliumot, hanem inkább azokra az eseményekre tette a hangsúlyt, és olyan szemszögből tekintette az eseményeket, amivel kiegészítette a már írásba foglalt, Jézusról szóló evangéliumot.

Ennek a leírásnak, amit János evangéliumának 13. fejezetében olvashatunk, csak a bevezető gondolatára szeretném irányítani presbiter testvéreim figyelmét ezen a húsvéton.

A környezet és időpont

Ahhoz, hogy igazán értsük azt a drámai helyzetet, amelyről János apostol beszámol, bele kell helyezkednünk abba a történelmi korba, abba az ünnepi eseménybe, amit a pászka bárány elfogyasztása jelentett, és nem utolsó sorban abba a ténybe, hogy pár órán belül Jézust elfogják, megkínnozzák, és hamis vádak alapján kivégzik.

„A húsvét ünnepe előtt...” – kezdődik a felolvasott történet.

Nissan hónap 14-én este fogyasztották el (s teszik ma is a híthű zsidók) a pászka bárányt az Egyiptomból való kivonulás – menekülés – emlékére. Ilyenkor Isten nagy szabadítására emlékeztek. Húsvét volt a legnagyobb ünnep. A hálaadás és öröm ünnepe. Isten nagy szeretetét látta abban meg-

valósulni a választott nép, hogy Isten nem hagyta őket más emberek, más népek uralma alatt, hanem kiszabadította őket a szolgálat házából. Ebben az ünnepi hangulatban volt ezen az estén egész Izrael. Ilyenkor ezrek érkeztek Jeruzsálembe messze földről, hogy bemutassák áldozatukat. Mindenki a múltbeli nagy szabadításra gondolt – egyedül Jézus gondolt a jövő még nagyobb szabadítására.

„Eljött az Ő órája” – olvassuk tovább a történetet. Ez az óra a legnagyobb szeretet, az önfeláldozó szeretet órája. „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért”. (Jn 15,11-12)

Belegondoltam, hogy milyen szörnyű egyedüllét lehetett ez! Az ünneplő városban, ünneplő tanítványok közt ő egyedül tudja, hogy ez az utolsó együttléte tanítványaival. Most még zavartalan a meghitt ünnepi hangulat, de már az árulás megtörtént, s pár óra múlva elfogják, mint bűnözőt, hamis vádak alapján elítélik, és a legszörnyűbb kínok között kivégzik.

Az egészből megszökhetne, hisz az ellenségeinek nincs hatalmuk felette. Ezt Pilátusnak később nyíltan meg is mondja: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna neked” (19,11). De ez volt az az óra, amiért elhagyta mennyei lakóhelyét, vállalta a földi életet, hogy végül „életét adja váltságul sokakért” (Mt 5,28).

A „mindvégig” szeretet

Ennek a *mindvégig*nek rendkívül gazdag tartalma van. Ez az az önzetlen szeretet, amelyik a másik javát tartja szem előtt. A Bibliának erre külön szava van: *agapé*. Ez az a szeretet, amelyre nem futja saját erőnkéből. Ez a másik ember érdekét a sajátja elé helyező szeretet.

Jelenti egyrészt Jézusnak azt az eltökélt-ségét, hogy nem futott el a reá váró szenvedések előtt. De jelenti azt is, hogy az elszenvedett megaláztatások és kínzások között sem jutott el odáig, hogy megbánta volna válllását, és gyűlölettel gondolt volna azokra, akik oda juttatták, akik később kínozták.

A „mindvégig” túlmutat a kereszthalálon, egész az örökkévalóságig. Avval, hogy

visszament az Atyához, nem egy küldetés ért véget, ami után a jól megérdemelt pihenés jár, hanem a „mindvégig” azt jelenti, hogy „Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadott, aki az Isten jobbján van, aki esedezik is érettünk” (Róm 8,34), vagyis szeretete valóban mindvégig, az örökkévalóságig tart.

Az „elengedő” szeretet

Tehát az egyik kísértés az volt, hogy „dolga végezetlenül” visszamenjen isteni dicsőségébe, magára hagyva az ellene fordult embervilágot. A másik kísértés viszont az volt, hogy tanítványaival együtt szökjön meg a küldetése elől. Erre vonatkozik az, hogy „jóllehet szerette övéit e világban”. Nehéz otthagyni azokat, akiket szeretünk, még ha ezt az ő érdekükben tesszük is! Szoros életközösség kötötte össze Jézust a tanítványaival. Ő igazi ember is volt, igazi e világi érzelmekkel. Nehéz volt számára elválni azoktól, akikkel éveik éjjel-nappal együtt volt, akiket szeretett. Avval, hogy mégis felvállalta küldetését, mindkét kísértés felett győzedelmeskedett.

Az *elengedő* szeretet a másik javát a sajátja elé képes helyezni: „Jobb nektek, ha én elmegyek; mert ha nem megyek el, a Pártfogó nem jön el hozzátok, ha pedig elmegyek, elküldöm őt hozzátok” (Jn 16,7). Jobb nektek – mondja Jézus – és a saját érdekét háttérbe helyezi – miérettünk. Erre az önző, önmagát megvalósítani szándékozó ember képtelen. Ezt csak a bennünk kiábrázoló Jézus Krisztus képes megtenni.

A törvény summája

Erre adott példát az utolsó vacsorán a kenyér megtörésével és a bor, mint a kiontott vére példájával – ahogy azt a szinoptikus evangéliumok elénk adják –, és erre adott példát a lábmosás történetével is – amiről az utolsó vacsora kapcsán János apostol számol be. Míg a kenyér és bor sákramentuma Krisztus egyszeri tökéletes áldozatára emlékezteti az úrvacsorával élő keresztyén embert, addig az, hogy Jézus a tanítványoknak megmosta a lábát, a közösségi életre vonatkozó alapvető tanítást hordozza.

Így ábrázolta ki örök érvényűen a mi Urunk az utolsó vacsorán a törvény summáját:

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták” (Mt 22,40).

Dr. Viczián Miklós

Azt olvastam a Bibliában... (21.)

...hogy „nekünk mindnyájunknak meg kell jellennünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megjutalmazassék aszerint, miket e testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt” (2Kor 5,10). Jutalom és büntetés, üdvösség vagy örök kárhozat követi e földi létet. Örökélet, örök kárhozat. Eszerint nem minden lélek halhatatlan? Nem lehetünk bizonyosak a Krisztus kereszthalála által tanúsított isteni igazság tekintetében?

* * *

Pogány ókori filozófusok beszéltek általában a lélek halhatatlanságáról. A Szentírás viszont a megváltásban részesült ember felelősségéről szól. Nem mindegy, hogy életünkben az Ige nyomán Krisztus segédelmével isteni etikai normák valósulnak meg, vagy a korszelem által szokásossá vált üres moralitás uralkodik el. Ez utóbbi beszél pl. „megélhetési bűnözés” jogáról...

Az Istent a társadalmi életből száműző elvilágiasodott „modernitás” maga akarja önmagának előírni azt, hogy mi a jó és mi a bűn. (Egy átlagos óvodában, iskolában, egyetemen, munkahelyen, családban egyáltalán tudják azt, hogy mi a bűn és milyen súlyos következményei vannak?) Nem véletlen, hogy ezzel párhuzamosan eluralkodott a halálfélelem. (Hátha mégis van bűnt gyűlölő Isten!)

Amióta Jézus Krisztus köztünk él, tudhatjuk, hogy nem a halál a félelmetes (esetleg az azt megelőző betegség, baleset, gonoszság), hanem ami utána következik: a krisztusi ítélőszék. Az örök bírót nem a bankbetét nagyságát, a gépkocsimárkát, a lakás négyzetméterét vizsgálja. A bibliai törvényekből következő etika meglétét, vagy hiányát kutatja. Ez pedig nem dollárokból mérhető. Lehet egy

szomjuhozónak adott pohár víz, vagy éppen egy beteg meglátogatása. Tévedés ne essék: lehet Isten nevében is vétkezni. Egy történelmi példa: *Drabik Miklós huszita-református püspököt* (1578–1671) híveivel együtt kiűldözték hazájából. Többségüket a Rákóczi-Lorántffy-család fogadta be. Többek között a hírneves pedagógust, Comeniust is, aki a püs-

pökségben Drabik utóda lett. Az idős Drabik állhatatosan vallotta, hogy a török azért szállhatta meg Magyarországot, mert Isten itt akarta az igaz keresztyéniséggel megismertetni. Sokszor tárgyalt török főemberekkel erről. Általában mindig elbocsátották a „naiv” öreget.

A magyarországi „gyászévtized” nyitánya az volt, hogy Pozsonyban – Magyarország akkori fővárosában – a legkeresztényibb császár halálra ítélte a 86 esztendő aggasztánt. Az ítéletet Pozsony főterén hajtották végre. Az ítélet: fej- és jószágvesztés, előtte azonban levágták a kezét – amivel a könyveit írta –, és kitepték a nyelvét, amivel a megtérés lehetőségét hirdette. Majd négyfelé vágták a tetemet és könyveivel együtt elégették. A lélek nem automatikusan halhatatlan. A lényeg: mit ítélt az Úr! Lipót császárnak, az érszek uraknak, Drabik Miklósnak!

Levélírónk szerint ma értelmüket veszítették az ószövetségi törvények. Akkor tilos volt sabbát napján kecskét, birkát ápolni. Manapság autósosásról szólana az Ige... Sabbátkor nem főztek. De ma nem dolgoztatná az „önkiszolgáló étterem” dolgozóit... Nem szaporítjuk a szót. Az Ótestamentum ma is ugyanolyan érvényű, mint 3000 évvel ezelőtt! Egy presbiternek ezt pontosan kell tudnia és követnie. A Tórában háromféle törvényről olvasunk.

1. **Chók:** Kőbe vésett törvény. Ezen még egy király sem változtathat. Ilyen a „Szövetség Könyvét” bevezető Tízparancsolat.

2. **Micvá:** Mózes és a próféták által közvetített törvények.

3. **Mispát:** A törzsfők és nemzetséfgők által meghirdetett, precedensértékű határozatok. Az utóbbi két kategória az idők során módosulhat, kiegészülhet, de meg nem szűnhet.

A bibliai törvények erejét nem rendőri intézkedés biztosítja. Nekünk kell megvalósítani őket.

P. V.

(A fenti értékes íráshoz egy kiegészítés feltétlenül kívánkozik: fontos a törvény, de az Igaz Bírót elsősorban nem „a bibliai törvényekből következő etika meglétét vagy hiányát kutatja” majd, ahogy Dr. Papp Vilmos írja. Ugyanis Gal 2,16-ban ez áll: „Az ember nem igazul meg a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által”; Ján 3,18-ban pedig: „Aki hisz őbenne, el nem kárhozik, aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében”. – A törvénytől és az etikánál fontosabb a hit, ami az előbbi kettő feltétele! – *fel. szerk.*)

Aki tehát helyesen szereti felebarátját, annak úgy kell szeretnie, hogy felebarátja is teljes szívéből, teljes lelkéből és teljes elméjéből szeresse Istent.

Augustinus: A keresztyén küzdelem I.22.21.

Mindenekelőtt megállapíthatjuk, hogy az Isten szeretetsugárzásának – bár nem egyedüli – közege maga az ember. Ezért válik érthetővé és indokolttá a parancs. Tehát az ember olyan „anyagi részecske”, amely képes magában hordozni az isteni szeretet fényét: spirituális melegét és mosolyát. Ez a vele szemben megfogalmazott visszatükrözés és kisugárzás előfeltétele. Ugyanakkor a szeretetnek van tárgya, és a világtól eltérő célja. A szeretet tárgya – ez esetben – a felebarát, célja pedig az Istenhez való vezetés. A Nagy Parancs nem hagy kétséget: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mt 22,39). Ha pedig úgy kell szeretnünk, mint önmagunkat, akkor – Augustinus szerint – ez azt jelenti, hogy rajtunk ke-

Aprópó

resztül meg kell éreznie, tapasztalnia az Isten szeretetének kiáradását, mégpedig úgy, hogy maga is képes legyen az Istent *teljes szívéből, teljes lelkéből és teljes elméjéből szeretni*. És ezzel mintegy visszatér az első parancshoz, s kimondatlanul, de mégis azt mondja: ha nekünk erre a *teljességre* van szükségünk, akkor felebarátunknak is erre van szüksége, azaz mindnyájunknak azonos a szükséglete, még ha nem is egyformán látjuk. Tehát ezt a szükségletet kell kimunkálnunk és kielégítenünk, s ha a másikban erre törekszünk, akkor szeretjük őt úgy, mint önmagunkat. Tudniillik az, amire az embernek leginkább szüksége van, az az Isten szeretetének és imáadásának képessége és élvezete. S ennek az elérésében segítő szeretet gyakorlását jelöli ki számunkra a fenti idézet. De vajon helyesen szeretjük-e embertársainkat? Fölsimertük-e a szeretet

igazi célját, s ha igen, éljük-e, alárendeljük-e szeretetünket az Isten szeretetére történő szeretet-nevelésnek? Milyen a szándékunk? Azért szeretjük a másikat, hogy ő is Isten-szerető legyen? Bizony, nem, vagy csak ritkán. Ha így lenne, akkor egészen másként szeretnénk. Akkor a felebarát szeretésében Istennek is, sőt leginkább Neki volna helye. És akkor fölsimernénk, hogy a szeretetátadás Isten-átadást, és Istennek való átadást jelenti. Mert mi más lehet felebarátunk valódi szükséglete és érdeke, minthogy ő is „*teljes szívéből, teljes lelkéből és teljes elméjéből szeresse Istent*”.

Apostagi Zoltán

150 évvel ezelőtt született

Max Weber (1864–1920)

E hasábokon jövőt formáló, korszakot alkotó magyar református presbiterek, lelkészek életét ismertettük. Sokuk nevét a feledés mély tengeréből kellett kimentenünk. A feledésnek nem ők látták a kárát. Mi voltunk a nagy vesztesek. Ezt igyekszünk cikkeinkkel pótolni.

Max Weber egy világhírű – Kálvinnak elkötelezett – közgazdász! Ha reá hallgattak volna, talán nem is tudnánk, hogy mit jelent a „világ gazdasági válság”... Kelet-Európában a II. világháborúig kevés szó esett róla. 1945 után az ún. „felszabadulás” – dűlés – nyomán meg nem csak eltitkolták, de egyenesen káromolták a nevét. Ez utóbbit is ritkábban tették, nehogy forgalomba kerüljön a neve.

Életében 10 hatalmas – többszáz oldalas – tanulmányt írt. Ezek csúcса: „*A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme*”. Ez a mű alapjaiban rengeti meg a marxizmust. Még inkább az Engels, Lenin, Sztálin, Zsdánov által aktualizált változatait. Marx azért vitte sikerre fantáziája szüleményeit, mert a darwinizmussal szövetkezett. (Éljen az erős, pusztuljon a gyenge!) *Weber a Bibliával, prófétákkal, Jézussal karöltve mondta: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!”*

A szovjet birodalomban bizonyos körökben Weber tanításainak minden részletét tanították. A mintegy 100 millió kivégzett ember viszont nem tanulta a leckét. A nacsalnyikok azért lehettek nagyfőnökök, mert jól vizsgáztak Max Weberből. Az ungvári Beszpekán 23 református lelkészt hallgattak ki a közegek. Első kérdés: „Milyen vallású?” – A jámbor lelkész azt válaszolta: református. „Az meg milyen vallás?” – „Kálvinista.” – „Aki a kapitalizmust alapította?! – így a közeg – Akkor maga a Szovjetunió ellensége. Számítson halálos ítéletre!”

Max Webert a tudománytörténetben Kopernikus, Kepler, Newton, Einstein sorába kell iktatni. A kommunisták a Sátán ízlése szerint fogadták és értelmezték a marxizmus-leninizmus-sztálinizmus „nagyjait”.

Ilyesmi Webernek esze ágában sem volt. Ő a Bibliát, Kálvin Institúciót, igehirdetéseit, levelezését tanulmányozta. Képletesen szólva jobban ismerte, mint saját tenyerét. Jézus Krisztust még annál is jobban. Nem oldotta meg a társadalom és a gazdasági élet összes kérdését, de lehetővé tette a megoldást.

Áttanulmányozott minden lehetőséget. Világvallásoktól a klasszikus filozófusoktól át a társadalom megannyi kérdéséig. Át is élt sok mindent. Hiszen a technikai forradalom idején született és nevelkedett... – *A Bibliából és Kálvin műveiből látta meg az összefüggéseket.* Úgy tett, mint amikor valaki két pontot vonalzóval húzott egyenesen köt össze. Jobb lett volna, ha a milliárdnyi befolyásoló tényezőre gondolva, finom rezgésekkel húzta volna meg a vonalat. Mert a mikrokozmosz úgy működik, mint a makrokozmosz. Ám azt határozottan kizárta, hogy a világ bármely más pontján létrejöhetett volna a „kapitalizmus”!

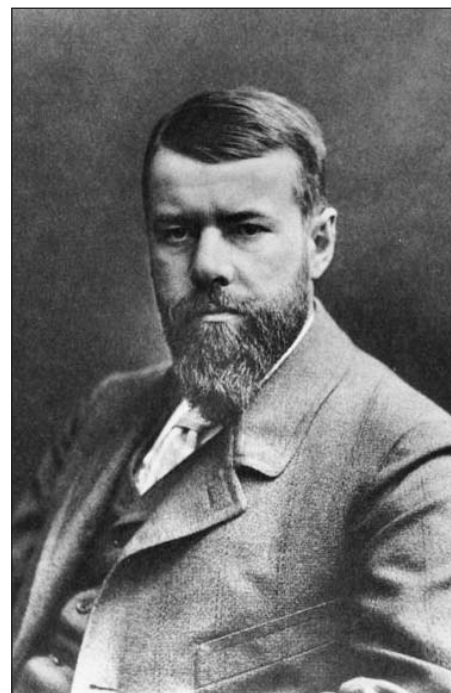
Csak Európában, csak a svájci Genfben, ott is csak a St. Pierre templom szöszékén. *A kálvini etika alapja:*

1. *A predesztináció öntudatos vallása,*
2. *Az utolsó ítélet reménysége,*
3. *A bibliai köbevésett felebaráti felelősség.*

Ezeket örökítik meg Kálvin könyveinek tucatjai. A világ végezetéig azon kell csodálkozni, hogyan lehettek, válhattak tudós elemek a XX. és a XXI. században az alvilági mételey áldozatai.

„A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme” elsősorban minket, reformátusokat szólít meg.

Az a „gonosz” Kálvin megtiltotta a férfiaknak a kocsmázást. (Ha nagyon akar, igyék otthon, családi körben.) Az illetők megtakarítottak egy csomó pénzt, s mert nem vezették be akkoriban a „frankalapú kölcsönt”, vett a feleségének egy akkori varrógépet. Az asszony gondoskodása nyomán ismét megtakarítottak szép summa pénzt. Növekvő leányának is vett egy varrógépet. 100 év múlva az utódai ruhagyárat alapítottak...

Munkanélküliség sújtja Genfét. Kálvin órásmestert hozat Párizsból, hogy tanítsa meg a genfiakat órákészítésre. Ma a világ legdrágább portékái közé tartoznak a genfi órák... Az egész világ tanult Kálvintól. Max Weber idézi Franklin Benjaminget, aki ezt írja unokaöccsének: „Gondolj arra, hogy az idő pénz. Aki naponta 10 shillinget kereshetne munkájával, de ehelyett fél napot sétál, szórakozása 5 shillingbe kerül. A pénznek nemzőereje van. Aki leöl egy anyakocát, ezeriziglen megsemmisíti annak összes utódait...”

Max Weber 500 oldalas művét a rendszer-váltás küszöbén adták ki magyarul. Hozzácsatolták Lukács József marxista történész 50 oldalas „magyarázkodó” tanulmányát! „Weber a rá jellemző hatalmas tárgyias ismerettel és elemzőkészséggel a kapitalizmus kibontakozásában szerinte döntő szerepet játszó racionális gondolkodás vallási gyökereinek vizsgálatán demonstrálja.” Az elvtársaknak 100 év kellett, meg rendszer-változás, hogy ki merjék mondani az igazságot. Ezzel az emberiség ellenségeivé váltak. Két évszázaddal vetették vissza a haladást. Mi azonban nem Lukács József magyarázkodása, hanem Jézus Krisztus tanítása nyomán éljük hitünket és tiszteljük a sok millió mártír önfeláldozását.

Dr. Papp Vilmos

**Ez a lapszámunk a Dunamelléki Református Egyházkerület hathatós anyagi támogatásával jött létre.
A Magyar Református Presbiteri Szövetség ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.**

Ébresztő utcai evangelizáció

A KÁRPÁTALJAI PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSE

A Kárpátaljai Presbiteri Szövetség március 8-án tartotta évkezdő közgyűlését. Nagy dilemma volt, hogy tartsuk-e meg a közgyűlést, látva az országban kialakult helyzetet. Hála legyen az Úr Jézusnak, hogy végül mégis sikerült.

Az alkalom délután 3 órakor kezdődött. A nyitó áhítatot *Lőrinc Attila* nevetlenfalui lelkész tartotta, melyben bátorított mindenkit az őszinte felebaráti szeretetre, és egyetértésre ebben a szeretetlen világban. Beszélt arról is, hogy Isten csak oda tud küldeni áldást, ahol a testvérek egyetértésben élnek. Ha valamikor, most nagy szüksége van Isten népének az Ő áldásaira.

Gyurkó Miklós elnök köszöntésével folytatódott a közgyűlésünk.

Ezt követően megtörtént a számbavétel (82 fő), majd pedig a napirendi pontok ismertetése és elfogadása. A vendégek közül először *dr. Szabó Dániel*, az anyarszági Presbiteri Szövetség elnöke köszöntött bennünket. Biztatott, bátorított azzal, hogy Istennek minden időben különös gondja volt az Ő népére akkor, amikor szorongatások közepette voltak.

A köszöntések sorát *Horkay László* nyugalmazott püspök folytatta, majd *Nagy Béla* egyházkerületi főgondnok, *Molnár Sándor*, *Bátori József* egyházmegyei gondnokok köszöntői tették még színesebbé.

Egy bizonyosságtételt is hallhattunk *Petrusinec Vladimirtól* aki a Máramaros-Ugocsai egyházmegye gondnoka. Elmondta, hogy Is-

ten hogyan gyógyította meg a tavalyi évben rákos betegségéből, amely már a negyedik stádiumban volt.

Ezután Jézust magasztaló énekeket hallhattunk *Csele Rékától*, aki Nagypaládról érkezett.

Következő napirendi pontként az elnöki beszámolót hallgattuk meg a 2014-es évről. *Gyurkó Miklós* a 91. zsoltár 4. versével kezdte beszámolóját „Tollaival beta-

kar téged, szárnyai alatt oltalmat találsz, pajzs és páncél a hűségem”. Az elnök elmondása szerint ez az Ige jellemezte a szövetség munkáját, hogy a mi Urunk betakart, oltalmazott, és az Ő hűségem velünk volt. Így sikerült megszervezni az Ébreszt(Ő) utca-evangelizációs sorozatot, a presbiterképzést, és a konferenciákat. Jelen voltunk az egyházkerületi missziói bizottságban, ahol segítünk az egyházkerületi Csalá-

di nap lebonyolításában, melyen több mint 5000 ember vett részt. Sok mindent tettünk Isten kegyelméből tavaly, de idén még nagyobb lendülettel kell segíteni egymást, és a kialakult békétlen helyzetre nem lehet más a válaszuk, mint a békesség. A közgyűlés egyhangúan elfogadta az elnöki beszámolót.

A közgyűlésünk *Páll László* beregrákosi lelképásztor igei szolgálatával, és szeretetvendégséggel ért véget.

Az Úr legyen mindezért a dicsőség!

Balázs Zoltán
titkár

Szövetségünk korelnöke: Batiz Lajos 100 éves

Szövetségünk életében először került sor annak megünneplésére, hogy egy tagtársunk, aki ráadásul egyik alapító tagunk is, 2015 február 21-én betöltötte 100. életévét. *Batiz Lajos*, akiről szó van, gazdag egyházi és világi életpályája végén nemcsak a budahegyvidéki gyülekezetben, hanem Szövetségünkben is betöltötte a számvizsgáló bizottság elnöki tisztségét. Közgazdászként nagyon komoly feladatokkal bízták meg, de sem amikor megszökött a grúziai hadifogolytáborból, sem amikor itthon veszteségek és megpróbáltatások érték, nem vesztette el hitét és azt a tudatot, hogy óreai talentumai mértéke szerint sok bizatott ebben az életben, és ehhez mindig elkérve az erőt, életének minden fordulatát Ura iránti teljes bizalommal élte meg.

Mostani otthona, a Méliusz Juhász Péter Szeretetotthon vezetésénél, élén *Marján Éva* intézetvezetővel, nagyszerű ünnepséget rendezett ebből az alkalomból. *Batiz Lajost* két püspök – a dunameliki és a tiszántúli – köszöntötte és ajándékozta meg. Ugyancsak ajándékkal köszöntötte a budahegyvidéki presbitérium képviselőjében *Pályi András* presbiter; a Szeretetotthon lakója, *Szilágyi Dezső*, valamint Szövetségünk elnöke és főtitkára, akik az alkalomnak megfelelő szövegű díszoklevelet adtak át az ünnepeltnek. Köszöntötték még volt munkatársai, további lakótársai a Szeretetotthonban és a debrecen-nagyerdei énekkar.

Az elnökünk által átadott díszoklevélen ez az Ige szerepel: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a Tè hűséged!” (JSir 3,22-23). A megható ünnepély után a Szeretetotthon bőséges ebéddel látta vendégül a résztvevőket.

SzS

Csendesnap a nagygejőci Nova Vitában

2015. március 7-én igazán kellemes, napsütéses szombati napon került sor 9 órától Nagygejőcön az Ung megyei Presbiteri Szövetség soron lévő kiskörzeti csendesnapjára. Az eseménynek a nagygejőci gyülekezet nemrég felújított „Nova Vita” (Új kezdet) gyülekezeti terme adott otthont. Az egybegyűlteket Misák Vik-

tor, az Ung megyei Presbiteri Szövetség elnöke és Pápai Gábor nagygejőci lelkipásztor köszöntötte. A köszöntés után Pándy-Szekeres Dávid lelkipásztor és felesége, Anna egy nagyszerű előadást tartottak reformátusságunk és magyarságunk létéről, fennmaradásáról. Az előadásban az Ormánság lakosainak a példáját hozták fel, ahol csaknem egy fél évezred alatt szinte teljesen kihalt a lakosság a saját meggondolatlan döntései miatt. Az előadást színesítették a 30 éve készült fényképek, amelyeket kivetítve tekinthettek meg a presbiter testvérek. Pándy-Szekeres Anna tanárnő hangsúlyozta a mindennapi imádság fontosságát, nem csak magunkért, hanem vezetőinkért, gyülekezeteinkért, Kárpátaljáért. Az előadás végén sok kérdés, hozzászólás merült fel a hallgatók között, ami szinte fórummá alakította az első előadást. Ezután a jelenlévő gyülekezetek presbiteri, lelkészei szünetet tartottak, ami egyben a szeretetvendégség kezdetét is jelentette. A helyi gyülekezet finomabbnál finomabb ételekkel, süteményekkel kedveskedett a vendégeknek. A következő előadást nagytiszteletű Kovács Attila, Gálóc, Palágykomoróc, Botfalva

és Palló lelkipásztor tartotta meg a „Presbiteriség az Újszövetségben” címmel. Az előadásban az Újszövetségben található Igék lettek felolvasva és magyarázva, amiket az apostol-tanítványok a presbiteriségről, diakóniáról, a Krisztusra való odafigyelés fontosságáról írtak. Amit viszont a legfőképpen a szívünkre akart helyezni a lelkipásztor, az a méltán ismert igevers Péter leveléből: „Minden gondokat Óréá vessétek, mert Neki gondja van rátok.” Hiszen nem csak a presbiterek életében, hanem minden keresztyén ember életében fontos, hogy higgyünk, bízzunk és megtartsuk Jézus szavait, s ha nehézségek is érnek mindennapjainkban, akkor ezeket a gondokat Vele együtt oldjuk meg. A csendesnap harmadik részében a jelenlévő gyülekezetek röviden beszámoltak saját tevékenységeikről, a tavalyi év munkálatairól, pozitív és negatív tapasztalataikról, valamint terveikről a jövőben. A csendesnap Szimkovic Tibor ráti és minaji lelkipásztor imádságával zárult. Összességében nagyon áldásos, lelkünket feltöltő alkalom

volt minden jelenlévő presbiter testvérnek, lelkésznek. Úgy gondolom, fontosak ezek a konferenciák, mert mindig jó az Úr nevében összejönni, beszélgetni, hallani az Igét. Reméljük a következő alkalmunk is ilyen lelkiekben gazdag és tartalmas lesz.

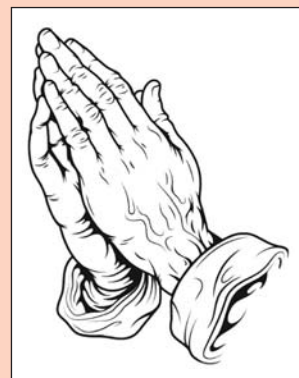
ifj. Györke János
nagygejőci presbiter

Imádkozom családomért

Köszönöm Uram, hogy szülővé tettél, hogy életem által hatással legyek a következő nemzedékre is! Kérlek, segíts, hogy gyermekeim előtt olyan példa lehessen, akire büszkék lehetnek, ha felnőnek! Áldj meg Uram féltőn szerető szívvel, hogy védelmezni és óvni tudjam őket és segíts, hogy tudjak számukra teremteni egy vidám és szerethető otthont! Segíts, hogy sose legyek türelmetlen meghallgatni őket, hanem inkább megerősítsem őket abban, hogy mennyire értékesek és fontosak számomra! Az Úr Jézus nevében kérlek, hallgass meg engem! Ámen!

Úr Jézus! Köszönöm, hogy Te mindhalálig kitarítottál értem! Kérlek, segíts, hogy én is mindvégig hűséges tudjak lenni szeretteimhez és sosem adjam fel őket! Köszönöm, hogy a Te kezéd messzebbre ér, mint az én hitem. Kérlek, segíts, hogy én is kitaróan tudjak szeretni családom minden tagját! Áldj meg Uram, hogy a szeretetet ne csak emlegetsem, hanem meg is tudjam élni a gyakorlatban! Ámen!

Dr. Gál Imre presbiter

Krisztus szolgái és Isten titkainak sáfárai

Az Ung Megyei Presbiteri Szövetség éves hagyományának eleget téve *Nagydobronyban* idén is megszervezte az évkezdő konferenciát, amelyen a megye gyülekezeteinek presbiteri igen szép számmal képviseltették magukat. Az egybegyűlteket a Presbiteri Szövetség részéről *Misák Viktor* megyei elnök köszöntötte, majd *Kolozsy András* nagydobronyi lelkipásztor tartotta meg nyitó áhítatát közöttünk. *Bátori József* egyházmegyei főgondnok köszöntő szavai után az alkalom első előadása következett, amelyet *Szimkovics Tibor* ráti és minaji lelkipásztor tartott meg *Krisztus felmutatása a presbiteri szolgálatban* címmel.

Az előadás alapigéje az 1Kor 4,1-2 volt, amely jól rávilágít arra, hogy a mi munkánk, szolgálatunk tulajdonképpen a hűségen alapul. A talentumokról szóló, jól ismert példázatot segítségül hívva a szolgálattelvő elmondta, hogy a Gazda a lehető legjobban osztja el a vagyont a szolgái között, hiszen Jézus azt mondja, képességeik szerint kapják a megbízatásukat. Sőt, ha mélyebben belegondolunk, tulajdonképpen a vagyon is, a szolgák maguk is az Úr tulajdonát képezik. Az egyetlen igazi kérdés számunkra, hogy az Istentől kapott talentumainkkal, időnkkel, erőnkkel hogyan gazdálkodunk. Ha még tovább megyünk Pál apostol tanítása mentén, akkor az igazi kérdés nem az, hogy mit végzünk el a világban, hanem, hogy milyen lelkülettel, milyen üzenetet sugározva tesszük azt. Sok esetben az egyházunk intézményként, szervezetként jól működik: jogilag és gazdaságilag megalapozottan. Azonban gyakran hiányzik a hitbeli alap, a lelki fundamentum, az Istenre figyelés és a Szentlélektől való vezetés. Ebben a különösen válságos időszakban tehát nem csak arra kell összpontosítanunk presbiterként, szolgálattelvőként, hogy a munka el legyen végezve, hanem, hogy krisztusi lelkülettel, alázattal és szeretettel végezzük azt. A világunk most különösen is nagy sóvárgással várja Isten fiainak megjelenését. Márpedig mi mindnyájan hordozzuk magunkban az Úrtól kapott reménységet, az Evangélium bátorítását, Isten titkainak sáfárai vagyunk. Úgy kell tehát sáfárkodnunk, hogy hűségesnek bizonyuljunk.

Az előadás után *Gyurkó Miklós*, a Kárpátaljai Református Egyház Presbiteri Szövetségének elnöke számolt be az elmúlt esztendő áldásairól, eredményeiről és tanulságairól. Az elnök úr reménységgel beszélt arról, hogy egyre több helyen tudnak ébresztő szolgálatot végezni a Szövetség munkatársaival, az utcai evan-

gelizációk, kiskörzeti alkalmak felszaporodtak. Beszélt az idei tervekről, alkalmakról is, amelyeket imádságos szívvel készítenek elő jelenleg.

Dr. Szabó Dániel, a Magyar Presbiteri Szövetség elnöke is köszöntötte az egybegyűlteket, kifejezte örömét a Kárpátalján megmozduló presbiteri közösségek miatt, s néhány gondolat erejéig

bíztatott, bátorított bennünket olyan történelmi példákkal, amelyekben Isten megmutatta megújító, átformáló hatalmát egy-egy nép életében. Finnország és Dél-Korea modernkori eseményeit felidézve mutatott rá, hogy még a legnagyobb erkölcsi és gazdasági mélységből is képes felemelkedni egy társadalom, ha Istenhez tér. Ezzel a reménységgel kell végeznünk ma a szolgálatunkat Kárpátalján és Ukrajnában.

Végül, de nem utolsósorban *Zán Fábrián Sándor* püspök tartotta meg előadását közöttünk, amelyben a presbiterek imaéletéről tanított. Abban a helyzetben, amelyben egyházunk jelenleg küzd és szolgál, elengedhetlenné vált, hogy ne csak munkaközösség, szolgáló közösség legyen a gyülekezet vezetősége, hanem imaközösségekben is éljenek. Imádságban kell hordoznunk úgy egyházunkat, gyülekezeteinket, nehéz sorsban lévő testvéreinket, mint az ország népét, vezetőinket, döntéshozóinkat. Szükség van önvizsgálatra, bűnvallásra, de arra is, hogy hittel kérjük el Istentől a mostani válságos időben a lehetőségeket. Ahogy a püspök úr fogalmazott, ma kegyelmi időben élünk minden rossz körülménytől eltekintve, és az egyház képessé válhat arra, hogy hódítson. Lelkeket, közösségeket hódíthatunk meg a Megváltó Istennek. Intézményeink, iskoláink, gyülekezeteink most különösen is fontos szerepet játszanak a megmaradásban és növekedésben. Most még inkább igaz ránk őseink jelmondata: imádkozva és dolgozva lehetünk igazán áldott, eredményes szolgái Krisztusnak és az Ő Egyházának. Püspök úr előadása után az alkalmat énekszóval, áldással zártuk, és a nagydobronyi gyülekezet jóvoltából ebédrel fejeztük be. Istennek legyen hála ezért az alkalomért is!

Szimkovics Tibor
ráti és minaji lelkipásztor

Tisztújítás Abaújban

A Vizsolyi Biblia Emlékház adott helyet az Abaúji Területi Szervezet közgyűlésének január 31-én. Ünnepegyessé tette ezt az alkalmat az a körülmény, hogy az első teljes magyar nyelvű Biblia szövege itt került ki Károli Gáspár író tolla alól és testesült meg nyomtatott könyv formájában. A megjelenteket a helyi lelki-

pásztor, Kovács Zsolt Levente üdvözölte a Ján 4,1-14 alapján tartott nyitó áhítatával, amelyben arról szólt, milyen váratlanul érhetette a samáriai asszonyt, amikor neki kínáltak vizet. A világ ma is szomjazik; vizsgáljuk meg magunkat, van-e nálunk élő víz? Bárcsak a presbiterek lennének minden gyülekezetben az élő víz forrásai!

Ezután *Bátyk Mária* abaúji esperes szolgált a Hab 2,1 alapján. Isten ma a presbitereket állítja őrhelyükre, akiknek arra kell figyelniük, mit mond nekünk Isten ma?

Az eddigi elnök bevezető szavai nyomán régen várt eseményt élhettek át abaúji tagjaink, amikor a területi közgyűlés keretében tisztújításra is sor került. Ezt Szövetségünk főtitkára vezette le, megköszönve az eddigi elnökség: *Victor István* elnök, *Sivák Imre*

alelnök és *Aux Péterné* titkár szolgálatát, és kérte a jelenlevőket, tegyenek javaslatot az új elnökségre, mivel a leköszönő elnökség nem vállalta tovább tisztségét.

A jelenlevők elnöknek a vizsolyi lelkipásztort, Kovács Zsolt Leventét javasolták, akit ez váratlanul ért, de végül negyedórás mérlegelés után úgy döntött, hogy elvállalja a tisztséget. Ezt követően titkára keresett a közgyűlés jelöltet. Akinek a neve többek részéről is felmerült, *Asztalos József* vizsolyi presbiter nem volt személyesen jelen, de az elnökjelölt és a főtitkár felhívta telefonon, elmagyarázva a tisztséggel járó szolgálatot. Ő a tisztségre való jelölést el is vállalta. Alelnök jelöltnek többen a jelen lévő *Subert Vilmos* presbiteret javasolták, aki ezt némi habozás után ugyancsak elvállalta.

Ezután a közgyűlés – nyílt szavazást választva – egyhangúlag

megválasztotta a jelölteket tisztségükre. Mivel az új elnök és az új titkár nem tagjai még Szövetségünknek – bár alapszabályunk ezt nem zárja ki –, a főtitkár vállalta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja ezen két testvérünk befogadását Szövetségünk soraiba tiszteletbeli tagként.

A közgyűlést *Victor István* volt elnök imádsága zárta be.

SzS

Krisztus a keresztfán

Vargha Tamás
(1890–1968)

Krisz-tus, a ke-reszt-fán hul-lik pi-ros vé-red,

Ár-tat-lan ha-lá-lod fe-jem-re í-té-let.

Ke-zed-be, lá-bad-ba a szö-get én ver-tem,

Vé-red min-den csepp-je é-ge-ti a lel-kem.

1. Krisztus, a keresztfán hullik piros véred, Ártatlan halálad fejemre ítélet. Kezedbe, lábada a szöveget én vertem, Véred minden cseppje *égeti* a lelkem.

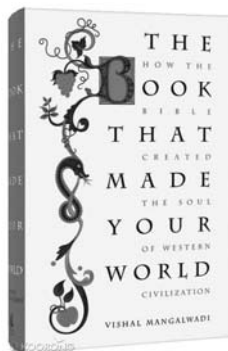
2. Krisztus, a keresztfán vérednek harmatja Undok bűneimnek örök bocsánatja. Kegyelem nekem, ki halált érdemeltem, Véred minden cseppje *tisztítja* a lelkem.

3. Krisztus, a keresztfán vérednek hullása Elalélt lelkemnek újon-újulása. Ama nemes harcra benned erőt lelttem. Véred minden cseppje *élteti* a lelkem.

1517–2017 – A reformáció 500. évfordulójára készülünk

A Heidelbergi Káté, a korrupció és a hollandok, meg mások

Minden számunkban igyekszünk olyan olvasnivalót, újdonságot adni Presbiterünk és az érdeklődők kezébe, amellyel a 2017-ben következő 500. reformációi évfordulót méltóképpen igyekszünk előkészíteni. Mintegy szellemi-lelki előzetes és folyamatos, nem kampányjellegű ünneplést tartunk. Most erre egy nagyon izgalmas könyv ad apropót. Szerzője Vishal Mangalwadi indiai protestáns lelkész és filozófus. Eredetileg az USA-ban jelent meg 600 oldalon nagyszabású Európa-körkép ezen a címen: *The Book that made your World*, németül: *Das Buch der Mitte*, a Közép könyve, alcíme: *Hogyan lettünk azok, akik vagyunk: a Biblia a nyugati kultúra szíve*. Roppant érdekes, ahogyan a nyugati civilizációt a sok ezer éves indiai kultúra világából szemléli, elemzi. Most néhány sajátos észrevételét osztjuk meg Testvéreinkkel. (Írta: Dr. Békefy Lajos).

„Miért viselkedik másként a korrupció kérdésében a holland átlagpolgár, mint mondjuk az indiai vagy az egyiptomi? A válasz talán meglepő: azért, mert a Biblia a hollandokat meg-

tanította arra, hogy Isten a legfőbb Bírónk. Ő akkor is lát minket, ha senki emberfia nem ellenőríz minket a tanyán, hogy vajon megtartjuk-e parancsolatait, s nem kívánjuk-e el a másét, vagy nem lopunk-e. A Bibliában ez áll: 'Nincs olyan teremtmény, amely nyilvánvaló nem volna előtte, sőt mindenek mezítelenek és leplezetlenek előtte...' (Zsid 4,13).

Hogyan is vált ez a bibliai igazság a holland kultúra alkotórészévé? A 16. századi reformációt követően a Heidelbergi Káté volt az, ami a hollandok erkölcsseire a legmaradandóbb hatást gyakorolta. 1566-ban fordították le a hollandok anyanyelvükre az 1563-ban született Kátét, s ezt követően négy holland református zsinat is elrendelte használatát. A Dordrechter Zsinat (1618–1619) végül a három hivatalos protestáns hitvallás egyikeként kötelezővé tette. A zsinat elrendelte azt is, hogy a lelkészeknek minden vasárnap tanítaniuk kell a Kátét. Ez a hitvallási irat csaknem olyan tekintélyre tett szert Hollandiában, mint Izraelben a frigyláda Mózes idejében. Ebben a nyolcadik parancs magyarázataként ezt olvassuk. 110. kérdés-felelet: „Mit tilt meg Isten a nyolcadik parancsolatban? – Nem csak a lopást és rablást tiltja meg, amit a polgári hatóság büntet, hanem lopásnak nevezi mindazt a gonosz cselekedetet és tervet is, amely által felebarátunk

tulajdonát akár erőszakkal, akár az igazság látszata alatt magunkhoz ragadni szándékunk, mint például hamis súly és csalárd mérték, hitvány árucikk, hamis pénz vagy az uzsora által, vagy bármi más módon, amit Isten megtiltott. Ehhez számítható még mindenféle fősvénység és Isten ajándékainak

előmozdítás, vele úgy cselekedjem, amint akarnám, hogy mások velem cselekedjenek. És hűségesen dolgozzam, hogy a szűkölködőn szükségében segíteni tudjak”. Nos, az idézett parancsolatban a lopás tilalmáról teljesen világosan és egyértelműen van szó. Minek akkor a Káténak ilyen bőségesen beszélni róla? A Biblia szerint Istent lopja meg az ember azzal, ha bevételének a tizedét nem bocsátja Isten rendelkezésére. „Hozzátok be a raktáramba a tizedet mindenből, hogy legyen ennivaló a házamban! Ezzel tegyetek próbára engem – ezt mondja a Seregek URa –, hogy megnyitom-e nektek az ég csatornáit, és bőséges áldást árasztok-e rátok” (Mal 3,10).

Hollandia kis ország, de ilyen fejlett erkölcsse következtében volt pénze arra, hogy adakozzon India, Egyiptom és Indonézia megsegítésére. Hiszen a Biblia arra intette a holland népet (is), hogy szorgalmasan dolgozzanak, Istennek megadják a tizedet és az áldozati ajándékokat. És a hollandok valóban engedelmeskedtek Istennek, aki ezt mondta nekik: „Aki oroz, többé ne orozzon. Hanem inkább munkálkodjék, cselekedvén az ő kezeivel azt, ami jó, hogy legyen mit adnia a szűkölködőnek” (Ef 4,28). A *világkorrupciós index* pedig megerősíti azt, amit személyesen is megfigyelhettem Hollandiában: *a Biblia az egyetlen olyan, a történelemben ismert erőforrás, szellemi-lelki-erkölcsi erőmű, ami*

hiábavaló eltékozlása is. – 111. kérdés-felelet: Mit kíván Isten e parancsolatban? – Azt, hogy felebarátom hasznát tőlem telhetően

egész népeket szabadított meg a korrupciótól, és egyúttal politikai szabadsággal ajándékozta meg őket...”

További érdekesség(ek) indiai protestáns látószögből

A BIBLIA A NYUGATI CIVILIZÁCIÓ LELKE

A könyvnyomtatás felfedezése óta a Bibliára nem csak úgy tekintettünk, mint valamilyen régi közel-keleti irodalmi emlékre. Elsősorban úgy vettük, vesszük kezünkbe, mint ami soha nem volt idegen tőlünk. A leghozzáférhetőbb, legmegbízhatóbb és hiteles forrás a Szentírás, mely nélkül lehetetlen megérteni Nyugat intellektuális, erkölcsi és szellemi sajátosságait. (H. Grady Davis)

NEMZET ÉS BIBLIA

A brit olyan nemzet, amelynek az értékei a Bibliából származnak. E nélkül még az irodalmunkat sem tudjuk megérteni. Ez a legnyomósabb ok arra, hogy gyermekeinket bibliaismeretre tanítsuk, így felismerik, milyen szerepe van a Bibliának törvényeink megalkotásában, magatartáskultúránkban, és intézményeink létrehozásában. A Biblia nélkül teljesen érthetetlen lenne Shakespeare, Sir Walter Scott vagy a 17. századi alkotmányos konfliktus. (Margaret Thatcher)

SZÖVETSÉGÜNK KÖZGYŰLÉSÉRŐL JELENTJÜK

Fontos döntések – legyenek termő szőlővesszők a presbiterek

Amint előző számunkban olvashatták testvéreink a meghívót, március 14-én tartotta a Magyar Református Presbiteri Szövetség éves rendes közgyűlését. A mintegy 100 résztvevő, ebből 62 küldöttet számláló küldött-közgyűlés megnyitó áhítatát *Dr. Szűcs Ferenc* emeritus professzor tartotta a Ján 15,1-8 alapján. A szőlőtőről és a szőlővesszőkről szóló példázatban Isten mint a szőlőt gondozó munkásember jelenik meg előttünk, ami számunkra azt a vígasztalást jelenti, hogy a világ nem gazdátlan, megtalálható rajta a Gazda kezényoma. Isten tevékenységének három mozzanatára mutatott rá: szuverén cselekvés, megtisztogató és ajándékozó tevékenység. Megkapó volt az a kép, amely a szőlőgondozók valós tapasztalatát idézte: amikor a tőkéről lemetszenek egy vesszőt, a tőke „könnyezik” ... Az áldásokat a presbitereknek nem magukból kell kipréselni, azok nem erőfeszítéseik következményei, azokat Isten ajándékozta nekünk.

Dr. h.c. Szabó Dániel elnöki megnyitójában szintén egy szőlőművelési képet idézett: a metszőollókat papírlappal kellett kipróbálni, hogy az ne „nyúzza” a szőlővesszőt. A szőlősgazda megnézi, hogy a vessző erős-e vagy gyenge és aszerint metszi meg azokat. Ezután köszöntések hangzottak el. *Dr. Ritoók Zsigmond*, első elnökünk, felidézte néhai Mikó László kommentárját a Mt 5,13-hoz („Ti vagytok a föld sója”), aki felhívta a figyelmet arra a közismert tényre, hogy a só felolvasztja a jeget. *Horváth István*, az Aliansz Szövetség főtitkára, *Miklóssy József*, a Bethánia CE Szövetség ügyvezető igazgatója, az Erdélyi és a Kárpátaljai, valamint a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetségek elnökei, *Pályi József*, *Gyurkó Miklós*, valamint *László Kálmán* adták át szervezeteik köszöntését. Elnökünk tolmácsolta főtiszteletű *Steinbach* és *dr. Szabó* püspök urak, továbbá *Soltész Miklós* EMMI államtitkár úr üdvözlését és áldáskívánását.

A közgyűlést az enyingi Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola rézfúvós zenekarának előadása színesítette. Az előadott Kossuth-dalok és Liszt mű előkészítették a másnapi, március 15-i nemzeti ünnepünket is.

Az elnökségi beszámoló szövege teljes terjedelmében hozzáférhető honlapunkon, a [www.presbiter.hu/Közgyűlések/2015. évi közgyűlés](http://www.presbiter.hu/Közgyűlések/2015.évi_közgyűlés) oldalon. Az anyagot *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár adta elő, rövidített formában. Az elmúlt év legfontosabb eseményei között említette az országos és egyházkerületi konferenciákat, a Dunántúli Egyházkerületi Szervezetünk megalakulását, a területi

sikeres tisztújításokat és a határon túli testvérszervezetekkel kötött Együttműködési Megállapodást, ill. a Szerbiai Református Egyházkerület világi képviselőjével aláírt Nyilatkozatot. Kivetített táblázatokkal illusztrálta Szövetségünk taglétszámának és a „Presbiter” előfizetői számának alakulását az elmúlt évben. A résztvevők felállással és *Hajdú Zoltán Levante* szőládi lelkipásztor „Búcsúzás” c. versének meghallgatásával búcsúztak halottainktól, *Mikó László* missziói titkártól, nt. *Hegy-*

Füstös István szerkesztőbizottságunk alapító tagjától, ft. *Dr. Tóth Károly* püspöktől és másoktól. Ezután a főtitkár előterjesztette a Szövetség 2015. évi munkatervét, melyben szerepel egy 25 éves jubileumi nemzetközi konferencia terve is, szeptember-október hónapban.

A Felügyelő Bizottság múlt évi munkáját és tapasztalatait *Bittó Zoltán* FB-elnök ismertette, kifejezve megelégedésüket a Szövetség gazdálkodása és missziós munkája terén. Ezután közvetlenül a Gazdasági Bizottság részéről – az elnök távollétében – *dr. Bohátka Sándor* terjesztette elő jelentésüket, amelyben kiemelte, hogy a Szövetség 2014-ben komoly bevételi többlettel zárta az évet és felsorolta azokat a forrásokat, amelyeknek ez a pozitívum

Felhívás szükségét szenvedő testvéreink támogatására

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2015. március 14-én tartott küldött-közgyűlése a következő felhívással fordul a gyülekezetek presbitereihöz és minden tagjához:

Átérezve felelősségünket a nemzetért és társadalmunkért, felhívjuk a figyelmet az országban és Kárpátalján azokra, akik szükségét szenvednek, kit állása, lakása elvesztése, kit betegsége, kit csupán magyarsága vagy cigány származása miatt, segítsük őket saját anyagi forrásainkból. Vegyünk részt a Magyar Református Szeretetszolgálat által szervezett segélyakciókban, a „kék vödör” mozgalomban, pénzügyainkkal vagy egyéb módon.

Különösen segítsük kárpátaljai testvéreinket, akik a fékevesztett infláció, fizetések visszatartása, áruhiány, esetenként magyarságuk hátrányos megkülönböztetése miatt kerültek bajba.

„Jőjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdete óta számotokra elkészített országot. Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok, mezítelen voltam és felruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és eljöttetek hozzám” (Mt 25,34-36).

SZÖVETSÉGÜNK KÖZGYŰLÉSÉRŐL JELENTJÜK

köszönhető. A beszámolót egyszerűsített táblázatok és torta-diagrammok vetítése kísérte. A 2015. évi költségvetés tervezésében szerepet játszottak azok a támogatási szerződések, amelyeket Szövetségünk a támogató vállalkozásokkal már megkötött vagy megkötés előtt állnak. A számszerű eredmények a határozatok között megtalálhatók. A főtitkár kiemelte a GB elnökének, *dr. Székely Istvánnak* érdemeit a támogatók toborzása terén és ismételt felhívta a területi szervezetek figyelmét arra, hogy ők is keressenek támogató vállalkozásokat.

Ezt követte a Missziói Bizottság beszámolója, melyet *dr. Viczián Miklós* missziói titkár terjesztett elő. Visszatekintve elemezte azokat a változásokat, amelyek társadalmunkra és közvetve gyülekezeteinkre is jellemzők. Vetített képekkel szemléltette, honnan indultunk és ma hol tartunk mind helyileg, mind informatikai szempontból. Mennyei örökségünket egy-egy Igével jellemezve kitűzte céljainkat mennyei örökségünk gondozása terén.

A Presbiterképzési Bizottság részéről *dr. Judák Endre* adott tájékoztatást munkájukról, főleg az Észak-Pesti és a Békési Területi Szervezet vonatkozásában. Érintette az egyházfegyelem aktuális problémáit, a pedagógusmisszió fontosságát, a gödöllői Szent István Egyetemen folyó kreditpontos „Életkérdések” előadássorozatot és felhívta a küldöttgyűlés résztvevőit a saját kiadásában megjelenő könyvekre, valamint a Presbiteri Füzetek nemrégien megjelent II/6. kötetére (amelyet egyébként minden jelenlevő tagtársunk díjmentesen megkapott).

Hozzászólások után sor került egy nagyon fontos kérdésre: *Alapszabályunk módosítására*. A téma előadója, *dr. Voglné dr. Szathmári Iлона* jogtanácsos vázolta azokat a külső körülményeket, amelyek indokolták a módosításokat, mint pl. a Fővárosi Törvényszék tavalyi végzése, amely felfüggesztette közhasznúságunkat, a Polgári Törvénykönyv tavaly hatályba lépett módosításai, valamint az a körülmény, hogy nem találtunk olyan személyt, aki *dr. Szabó Dániel* utódként el tudta volna vállalni az elnöki tisztséget. Ez utóbbi miatt változtatni kellett szervezeti

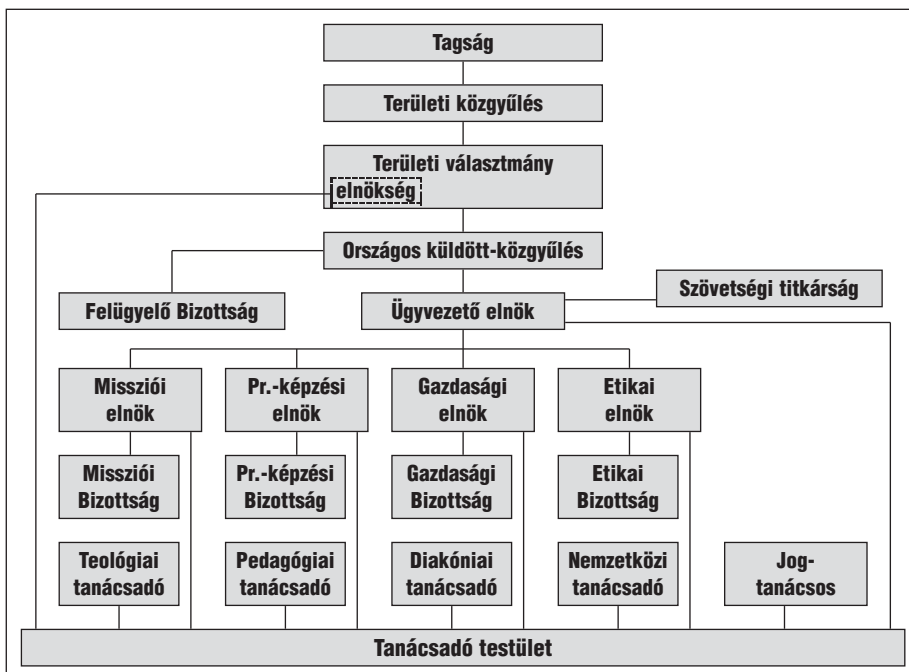
felépítésünkön is, amit kihasználva, minden bizottság vezetését – a korábbi indokolatlan megkülönböztetést megszüntetve – elnökökre bízuk és a korábbi, funkció nélküli elnökségi tagság helyett diakóniai, nemzetközi, pedagógiai, és teológiai tanácsadói tisztségeket vezetünk be. Az új szervezeti felépítést a mellékelt ábra mutatja.

Az Alapszabály és a Szervezeti és Működési Szabályzat elfogadását követően sor került az országos tisztségviselők tisztújítására, titkos szavazással. Ennek eredményét a határozatok között találhatjuk. Ezután került sor „Presbiter” lapunk Szerkesztő Bizottsága nevében *Dr. PhD Békefy Lajos* főszerkesztő beszámolójára, aki statisztikai adatokkal jellemezte a múlt évi, XXIII. évfolyam tartalmát, megemlítve azokat, akik cikkeikkel folyamatosan ellátták a folyóiratot és vázolta a 2015. évi célkitűzéseket, amelyek között központi szerepet játszik a reformáció 2017-ben esedékes félévezredes jubileuma, felkészülésünk erre tematikus cikkeivel.

A közgyűlés utolsó nagyobb eseményeként került sor a *Kanizsai Pálfi János díjak* kiosztására. Mivel a Szövetség életében most került sor először érdemes presbiterek kitüntetésére, egyszerre három személynek: *Dr. Ritoók Zsigmond* első elnökünknek, *Nagy Ferenc József* második elnökünknek, és *dr. Szabó Dánielnek*, leköszönő elnökünknek adományozott a közgyűlés egy kétoldalas bronz plakettből és oklevélből álló díjat.

A megválasztott ügyvezető elnök zárásában két célt jelölt meg a következő évekre: növelni a presbiterek elismertségét mind a közegyházban, mind a társadalomban, valamint a megkötött, határokon átvéelő együttműködési megállapodásokat gyakorlatilag megvalósítani. Mindehhez Isten segítségét kérte *dr. Viczián Miklós* záró imádságában. Végül a közgyűlés a Himnusz eléneklésével zárult.

A presbiteri misszió ma

„A mai ember csaknem 2000 év óta hallja az örömhír szavait. Azokba az eszmékbe és formákba születik bele, amelyek a Kóponyák Hegyről áradtak szét a világon. Ezekben nő, fejlődik, úgyszólván természetes közege, el sem tudja képzelni, hogy másként is lehetne, akárcsak ókori elődje a mérhetetlen múltú pogány mítoszok világában. Az Evangélium szinte a bölcsőjében hever, elkíséri tipegő-selypítő gyermekkorától az iskolák padjaiba, az érettségi koráig, kinyílik minden fontos alkalomkor, hogy szóljon hozzá: keresztlőn, konfirmáción, esküvőn, betegágyon, koporsónál s még máskor is, minden nap” – írta Kodolányi János 1949-ben (!) a Budapest-pasaréti Református Egyházközség Története című könyvében. (Pasaréti Ref. E. k. kiadása 2007.)

Eltelt azóta hét évtized, s ami evidencia volt hosszú évszázadokig, az mára már csak távoli vágyálom. Két-három nemzedék nőtt fel másképp – a materialista ideológia által átítatott közgondolkodásban. Itt, a Kárpát-medencében hajlamosak vagyunk a kommunista rendszert tenni felelőssé azért, hogy a keresztyén-ségtől elidegenedett a társadalmunk. Pedig jó, ha kritikusan szembenézünk avval a ténnyel, hogy Európának azon a felén, ahol nem volt „államvallás” az ateizmus, ott a pusztulás még szembetűnőbb.

Vessünk röviden számot! Mi változott meg?

Meváltozott a társadalmi környezet.	
Honnan?	Hová?
A korábbi lakóhelytől	Elvándorlás indult meg a nagyobb településekre
a lakóhelyi, szomszédi közösségekből	új közösségi formákba (sport, munkatársi, valláspótló ideológiák, banda ...)
a vasárnapi gyülekezeti közösségekből	munkába, hobbiba, háztájiba
a családi kötelékekből	virtuális közösségekbe (Facebook, G+, internetes fórumok ...)
Drámaian megváltozott az információs környezet is.	
Honnan?	Hová?
Szűkös információ-forrású környezetből	Információ túlbőségbe
a lelkipásztor mint tekintélytől	az erkölcsi véleményt formáló médiához (TV, rádió, újság ...)
a biblikus világszemléletből	világnézeti véleményformáló az iskola lett
a szigorú közerkölcs kivetette magából a deviánst	tekintélyvesztés, nincs abszolút mérce
a gyülekezet egyben információs	felszínes, meg nem „emésztett” ismeret-
fórum is volt	halmaz az ellenőrizetlen hírforrásokból

Ebből következően az a gyülekezeti gyakorlat, amit még elődeinktől örököltünk, szintén átgondolásra, s ahol kell, változtatásra szorul – mégpedig sürgősen, mert, mint láttuk, a változás a világban földcsuszamlásszerű, és ha nem mozdulunk időben, református egyházunkat is maga alá temeti.

Vallom, hogy Jézus Krisztus az Igéje és Szentleke által gyűjti egybe a seregét, és ezt Ő végzi ma is, és fogja is végezni a világ végezetéig. A tét tehát nem Isten országának az ügye (baj lenne, ha az rajtunk múlna!), hanem az, hogy minket, református presbitereket – s általunk református egyházunkat – felhasználja-e ebben a munkájában az Úr, vagy elvet, mint alkalmatlan eszközeit.

Mi az tehát, amit meg kell tartanunk, s mi az, amiben igazodnunk kell a megváltozott környezethez? Summásan úgy foglal-

hatjuk össze, hogy mennyei örökségünket kompromisszumok nélkül őriznünk kell, földi örökségünk viszont ideig való, s kronként változik.

Vegyük számba először mennyei örökségünket!

• Legfőbb örökségünk **Isten írott Igéje**, a Szentírás – mégpedig a teljes Biblia, a teljes Ó- és Újszövetség, mert „a teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített” (2Tim 3,16-17). A Biblia tehát nem csak tartalmazza Isten kijelentését, hanem maga a kijelentés – és nincs ezen kívül más kijelentés, prófécia, látomás, hagyomány, szent irat, ami a mennyei örökség részét képezne.

• Az Igében a **megváltás evangéliuma**: hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Jézus Krisztusról tesz bizonyosságot az egész Ószövetség – mint az eljövendő Messiásról, aki helyettünk és érettünk vállalt váltságahalálával helyre fogja állítani a bűn által megromlott kapcsolatot Isten és ember között –, és a teljes Újszövetség is – mint a már meghalt és feltámadt Megváltóról.

• Jézus Krisztus **missziói parancsa**: „tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek” (Mt 28,19-20). Jézus Krisztus tanítványai által végzi a sereggyűjtését. Tanítványaira bízta Igéjét. A presbiter feladata tehát tanítvánnyá lenni, és tanítvánnyá tenni!

• A missziói parancshoz fűzött **ígéret**: „és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” E földi életünkben Szentleke által van velünk: „a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek” (Jn 14,26). Földi életünk elmúltával pedig a Mennyben „aki győz, örökölni fogja mindezt, és Istene leszek annak, az pedig fiam lesz” (Jel 21,7).

Ezek képezik mennyei örökségünket. Ebből nem engedhetünk! Evvel kell jó és hű szolgálként sáfárkodnunk mind az egy-

házban, mind a magánéletünk minden területén!

... És mi az ideig való földi örökségünk? Miben szabad és kell változtatnunk?

• Ha az urbanizáció elszívta a hagyományos kisebb településekről a népesség jelentős részét, ez arra kell, hogy figyelmeztessen, hogy ott hozzunk létre új gyülekezeteket, ahová a hívek áramlottak.

• A városias, alkalmazotti életvitelben megváltoztak a közösségi együttlét iránti igények. Az egy irányú ismeretközlés – prédikáció – mellett növekvő igény mutatkozik kisebb beszélgető, egymás hite által épülő közösségekre. Ezt gyülekezeti épületeinknek és alkalmainknak a kialakításánál figyelembe kell vennünk. A gyülekezeti ház benépesülhet egész héten: délelőttön-

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

Egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten

A *Magyar Presbiter*ben, az Országos Református Presbiteri Szövetség 1946. évi augusztusi körlevelében közölt *Áprily (Jékely) Lajos* verssel emlékezünk 1945 70. évfordulójára.

* * *

szentgyörgypusztai Földrengés után

KLIO

Örök tornyában ült. Futott az éjjel.
Hamut kavart a szél s véres ködöt.
És írni kezdte borzongó kezével:
„Az év: Ezerkilencszáznegyvenöt...”

BUDA, 1945. FEBRUÁR

Pázsitja, parkja: gránátverte föld,
palota-romja dögrejtő verem.
Kőpusztaság. A te sorsod süvölt
sorsa szelében, rom-Jeruzsalem.

AZ ELESETTEK

Fejük elfordult torzan és merészen,
merev görcsben feküdtek, annyian!
Kerestem s meg-megállt a szívverésem:
Ki vagy, halott? Jaj, nem te vagy, fiam?

A DUNA TAVASZA

Friss széna leng a megduzzadt Dunán,
s virágok, lassú ringással vonulva,
sok-sok virág – s a virágok után
pár szörnyű hulla, jaj, pár szörnyű hulla.

TAVASZODIK

Vér, vér, s üszök. Lesz itt feltámadás?
Gyerekszívekben, eszmékben, betűben?
A szomszédomban izmos ember ás,
és hajt a borsóm, frissen, gyönyörűen.

KICSI VILÁG

A borzalmak közt itt éltél velem,
irtó időkben élet-értelem.
Bűbájad átütött a vérködön,
mint liliomszag hullabűzőkön.

JEHOVA

A régi vagy: átok és halál ura,
ínségből súlyos ostort fonsz nekem.
De megmentetted három gyermekem,
s nincs más szavam, csak egy: Halleluja!

MENEDÉK

S mikor völgyünkre tört az áradat,
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlenegy kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.

FOSZLIK A KÖD

Vad próba volt ez, bős idegroham.
De csendesül, pár görcs még s vége van.
Sugár tör át a dúlt agy-éjszakán,
s a véres őrlt végignéz magán.

ÉGZENGÉS

Hallgass el, ágyú. Csak ti zengjetelek,
ti komoruló, megbántott egek.
Ó, milyen más vagy, villámstorú,
szabadító, szent égiháború!

A vers, epigrammafüzér, alighanem itt jelent meg először ilyen sorrendben, ilyen válogatásban. Ezek a négy sorosok az *Ábel füstje* kötetben jelentek meg, *Éberség* cím alatt. Ott a sorrend, más darabok betoldásával: 1, 4, 3, 2, 8, 7, 6, 10, 9, 5.

Dr. Kis Domokos Dániel

A presbiteri misszió ma

ként idősek, illetve kisgyerekes mamák összejövetelével, délutánként és esténként a diákok és dolgozó korúak alkalmával.

- A helyben maradt lakosság életmódja is jelentős változáson ment át. Egy részük ingázik, így bár helyben maradt, alkalmazotti életvitelt folytat. Más részük helyben gazdálkodik, és munkája a mezőgazdaság aktuális feladataihoz illeszkedik. Harmadik részük munkanélküli, szegénységben tengődő, vagy időskorú, fizikai és lelki támaszra szoruló. Ilyen esetben lehet, hogy külön-külön kell foglalkozni az egyes csoportokkal életvitelüknek és időbeosztásuknak a figyelembevételével.

- Végül, nem hagyhatjuk figyelmen kívül az informatikai környezet változását. A gyülekezeti honlap tájékoztasson az aktuális programokról, tartalmazzon tanításokat hitünk alapjairól, engedjen betekintést a gyülekezet életébe képek, beszámolók, bizonyágtételek által! Ériünk el minél többeket az egyházközség területén élők közül internet útján. Az elektronikus levelezési címlista naprakész frissítése már szinte fontosabb, mint a lakás-cím ismerete. Egy rendszeres hírlevél elevenné teheti a kapcsolatot a lakosság és a gyülekezet között. Levélben sokszor őszintebben kialakul beszélgetés, mint élő szóban, de a végső cél mindenképpen a személyes bekapcsolódás a gyülekezet életébe. A helyi újságban (esetleg rádióban, TV-ben) feltétlenül jelenjen

meg a református közösség sajátos, evangéliumi mondanivalójával úgy, hogy az az egyháztól elidegenült olvasó figyelmét is felkeltse!

Kedves Presbiter Testvérem! Először légy tanítvánnyá, aztán pedig tégy tanítvánnyá másokat is környezetedben! Erre hívott el az egyház Ura.

Dr. Viczián Miklós
missziói titkár

Krisztus titkai legyenek közismertek

Krisztus azt akarja, hogy titkai olyan közismertek legyenek, amennyire ez csak lehet. Azt kívánom, hogy a legegyszerűbb asszonyok is tudják olvasni az evangéliumokat, és Pál leveleit. És azt is kívánom, hogy ne csak skótok és írek olvassák anyanyelvükön, hanem még a törökök és a szaracénok is. Adja Isten, hogy a jövőben a parasztember szántás előtt olvasson el egy igeszakaszt, az utazó kellemetlenségeit feledje el forgatásakor, a takács szövés közben is egy-egy Igét forgasson fejében... (*Rotterdam Erasmus*)

Egy személyiség varázsa

Interjú Bagdy Emőke professzor asszonnyal

Amikor belépsz egy lakásba a megbeszélés szerinti időpontban, s a téged vendégül látó a nyakadba borul, mintha ő köszönné meg, hogy meglátogatod, s nem neked kellene hálásnak lennem, hogy fogadott – nos, ilyenkor oda minden objektivitás: egyszerűen a hatása alá kerülsz. Így jártam Bagdy Emőkével, akivel ugyan jó rég ismerjük egymást, de annak is nagy ideje már, hogy találkoztunk. A napfényes, levegős, egyszerűségében is elegáns és megnyugtató lakás mennyezetére esik a pillantásom: tele van lyuggatva spotlámpákkal. Emőke rögtön reagál:

– Szeretem a fényt. A sok-sok fényt!

Igen, mondom magamban: Similis simili gaudet, a világos fejű, fénylő lelkű embert vonzza a fény, taszítja a sötét.

Rátérek jövetelem céljára, kérdezek.

– Őszinte csodálattal adózom azoknak az embereknek, akik az életüket egyetlen hivatásra teszik fel, s azt egy életen át a legmagasabb szinten művelik. Bagdy Emőke esetében ez a „tudományművelés” kiegészül – vagy éppen mélyül, színesedik – azzal, hogy bevallottan keresztényen hitére húzta fel ezt az építmenyt. Az indíttatásra volnék először kíváncsi: család? tudományos érdeklődés? ebből a hitből táplálkozó belső igény?

Emőkéből ömlik a szó. Szépen szerkesztett mondatokban, választékos szavakkal felel a kérdésemre s én, az egyszemélyes publikum, külön hálás vagyok neki, amiért úgy beszél, mintha százfős hallgatóság lesné a szavait.

– Az életem nyitott könyv. Igen, bizonyára jól működnek bennem az ősök génjei, a képességeim rájuk vezethetők vissza, a tudásom ezen túl a szintén örökölt vasszorgalmamnak is köszönhető, no meg annak, hogy világéletemben szerettem tanulni. Nagyon. A családom hitben élt és hitben nevelt engem. Tulajdonképpen egy időben tanultam meg beszélni és imádkozni. Szintén a családi kultúránkhoz tartozik, hogy esténként elszámolunk az aznapi feladatunkkal, azzal, hogy teljesítettük-e a szolgálatunkat, tettünk-e jót (vagy rosszat). Nekünk a létünk alapja a hálaadás az örömeinkért, de még a kudarcainkért is, mert hitünk szerint azoknak is megvan velünk a maguk célja. A család a legszorosabb kötelék. Szeretjük egymást és szeretjük az Istent. Az íráshajlamomat nagy-

apámtól örököltem, aki jó verseket írt, de irreudenta hazafias lelke lépten-nyomon kiütközött, így hosszú évekig komoly üldöztetésben volt része. (Egyébiránt Gyökössy Bandi bácsi hagyatékában megtalálták a nagyapám összes neki dedikált verseskötetét.) Az őseim pedagógusok, kántortanítók, lelkészek voltak. Édesapám

lelkészként és vallástanárként Pesterzsébeten, majd Ládbesenyőben szolgált. Engem először a származásom miatt még a gimnáziumba se vettek föl! Akkor is, később is a külső gyűlölködés ellen felvérteztem magam azzal, hogy tanultam és tudtam. Nagyon szegények voltunk. Mielőtt sikerült volna egyetemre kerülnöm, kitanultam a gyógytornász mesterséget, amelyből gyakorlatilag mindent beépítettem a pszichológusi munkámba. Végül klinikai szakpszichológus lettem az ELTE első olyan évfolyamát kezdve, amikor a pszichológia szak egyáltalán elindult. Van az életben apró elégtételek: később 10 évig egyetemi tanár voltam Debrecenben, ahová annak idején nem vettek fel. A Lipóton annak a Méreinek a keze alá kerültem, aki borzasztóan szigorú és maximalista volt, de akinek örökre hálás vagyok – többek között éppen ezért.

– Hogyan lehetett a szakmát, a nagy vállalkozásokat – gondolok itt a pszichiátrián, majd a Károlin az egyik leg-sikeresebb intézet létrehozása és működtetése –, a rengeteg cikket, könyvet, előadást többgyermekes édesanyaként megalkotnod, megvalósítanod?

– Nagyon sokat dolgoztam és dolgozom, és mindig megvolt a konkrét cél, amelyet magam elé tűztem. A hivatásszemélyiség gondozását tartom a szűkebb szakterületemnek: azt tanítom meg, hogyan használja a pszichológus a személyiségét, hogyan hasson a másikra. A Károli Egyetemen azért lett olyan sikeres a pszichológia szak, mert a kötelező ismeretek átadásán túl a személyiséget csiszoljuk, az úgynevezett pályaszocializációt véghezvük. Példának okáért spiritualizáljuk az ismereteket: a szorongás esetén, amely a mi korunk egyik jellemző nyavalyája, életét fordítjuk az ismereteket. De említhetném a német gyakorlatból átvett szupervizor képzést is, amely tulajdonképpen hivatásgondozás. A szupervizor rendszeresen konzultál a kollégákkal, hogy azok hogyan tudják megoldani azokat a problémákat, amelyekkel hozzájuk fordulnak az emberek. A fő tanács a kollégáknak: ne éj ki, tartsd karban magad! Ugyanilyen „kiegész-tréninget” tartottam lelkészeknek is három turnusban. Most kerül 6000 pedagógus kezébe (ingyen) a „Stresszkezelés és relaxáció a testnevelésben” című munkám, amely nyáron már az üzletekben is kapható lesz. És mivel meggyőződésem, hogy a pedagógiában a kulcs maga a pedagógus személyisége, ezért 30 órás fejlesztő tréningeket tartunk – akkreditált pedagógus továbbképzés keretében – nekik, hogy hivatásuk magaslatán állhassanak. Már Karácsony Sándor leírta a nevelés – az ő szóhasználata szerint a „növelés” – titkát: a pedagógus személyiségének erőit össze kell kapcsolni a másik személyiség (a növendék) erőivel. Ezt csak egészséges pedagógus személyiség tudja folyamatosan megtenni, aki mindig megkapja a szükséges erőket.

– Hogyan foglalnád össze a hitvallásodat?

– Hivatás és család. Egyiket sem tudom a másik nélkül elképzelni. A hivatásom sok energiát, mélyeséges odafigyelést és szorgalmat feltételez, de ezt csak a család szeretetének a burkában tudom folyamatosan végezni. A feltöltekezést pedig az Igéből kapom, amely az életminőségemet is meghatározza.

– Köszönöm szépen!

Farkas Márta

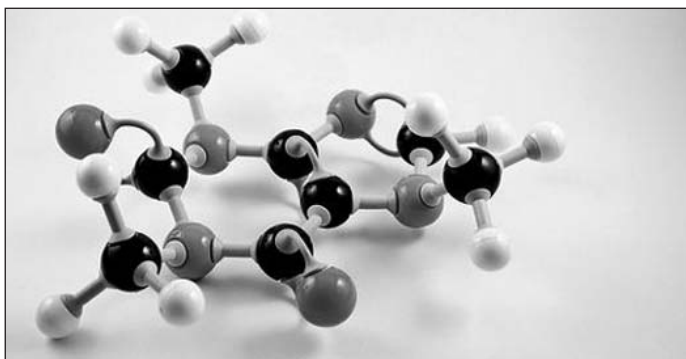
VAN-E KERESZTYÉN FIZIKA? (1.)

Az első négy osztály elvégzése után, 1947-ben Debrecenben, a Református Főgimnáziumba iratkoztam be. Egy évvel később az államosításkor, ugyanabban az épületben, az általános iskola hatodik osztályában találtam magam. Sikeres felvételi eredményeim ellenére, csak nehezen, fellebbezéssel jutottam be az egyetem kémia-fizika szakára, mivel a Református Gimnáziumban érettségiztem. Közvetlenül az egyetem elvégzése után 1959-ben, egykori iskolámban kezdhettem meg a tanítást, és harminchét évi szolgálat után, onnan mentem nyugdíjba.

Számomra a konfirmáció Debrecen egy kis kertszéki gyülekezetében, a hit útján való elindulást, a rendszeres bibliaolvasás kezdetét is jelentette. A diploma megszerzése után, amikor nem követtem több évfolyamtársam példáját – akik vegyészként, vagy fizikusként helyezkedtek el –, hanem egyházi iskolában kezdtem tanítani, ezt belső indíttatásból tettem. Végig a harminchét év alatt, a hét egy napján, én tartottam az iskolában a reggeli áhítatot. Tanítványaim ebből is tudhatták, hogy a hivatalos állásponttal szemben, az én életemben a természettudományok ismerete és az Isten-hit nincsenek ellentétben.

1969-ben, pályázat útján elnyertem a Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíját. Debrecenben, az Atommag Kutató Intézetben, iskolai feladataim maradéktalan ellátása mellett, négy évig intenzíven bekapcsolódtam a kutatómunkába. Az akkor még kevésbé ismert technikával végzett vizsgálatok, és nemzetközi folyóiratokban megjelent közleményeim alapján állítottam össze magfizikai témájú doktori disszertációm. Az ott közölt nyomdetektoros kísérleteket azóta már a tanárképzésben alkalmazzák.

Nyugdíjas nevelőként is fontos feladatommak tekintem annak megmutatását, hogy a természettudományok és a keresztyén hit az ember életében jól megférnek egymás mellett, sőt a világ teljesebb megértéséhez segítenek.

1. Miért szép a pedagóguspálya?

Az iskoláról mindenkinek vannak többnyire szép emlékei, már kisgyermek korából.

Az iskolától nem csak ismereteket, hanem jó esetben szokásrendszert, viselkedési módot is kapunk. Az osztálytársak egymással olyan szoros barátságba kerülnek, amely egy életen át tart. A nevelők akaratlanul is (jó, vagy rossz) példává válva formálják a fiatalok egyéniségét. Ez a nevelő hatás az óvodában meghatározó, de még az egyetemen sem elhanyagolható.

A görög „*paidagógos*” szó az Újszövetségben csak Pál leveleiben, és mindössze három helyen fordul elő. Az összetett szó szószerint így fordítható: *gyermekvezető*, illetve *gyermekkísérő*.

„Ha tanítómesteretek sok ezer volna is a Krisztusban, atyátok azonban nincs sok: mert az evangélium által én vagyok a ti atyátok a Krisztus Jézusban” (1 Kor 4,15).

„Tehát a törvény *nevelőnk* volt a Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg. De miután eljött a hit, többé nem vagyunk a *neve-*

lőnek alávetve” (Gal 3,24-25). Károli a *nevelő* szó helyett *mestert* fordít.

Az ókori Görögországban a gyermek hét éves korától járt iskolába. A *paidagógos* – aki általában egy idősebb, megbízható, művelt rabszolga volt – elkísérte az iskolába. Közben vigyázott a biztonságára, vitte a tanszereit (palatábla, tekercsek), tanította a helyes viselkedésre az utcán és az iskolában. A gyermek erkölcsi nevelése, a jómodor, az étkezési szokások gyakoroltatása, és bizonyos fegyelmezés is a feladatai közé tartoztak.

A *paidagógos* szót a magyar fordítása a tanító, vagy a nevelő szóval adja vissza, ami arra utal, hogy a tanítást és a nevelést már abban az időben sem lehetett szétválasztani. Gazdag családoknál több *paidagógos* is felügyelte a gyermek fejlődését, megosztva a feladatokon. A mai *paidagógusok* gyakran a nevelést – hely-

telenül – már nem tekintik feladatuknak, csak a tanítást, amit néha oktatásként gyakorolnak. Amikor egy határozott, önálló gondolkodású gyermek kezdett ifjúvá serdülni, a *paidagógos* feladata egyre nehezebb lett. A felnőtté váló ifjú pedig kinőtt nevelője keze alól. A jó *paidagógos* által kialakított szokások azonban egy életen át elkísérték. Úgy, ahogyan a Példabeszédek könyvében

olvassuk: „Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól” (Péld 22,6).

Visszatérve a két újszövetségi idézethez, az 1 Kor 4,15-ben Pál arra figyelmezteti a korinthusiakat, hogy a gyermekben a *paidagógosok* különböző szokásokat alakíthatnak ugyan ki, de mindezek alapját – aki a Krisztus – ő, Pál ismertette meg a korinthusiakkal (3,10-11).

A Galata 3,24-25 azt fejezi ki, hogy a mózesi törvények a választott népet a *paidagógos*hoz hasonlóan védőőrizet alatt tartották, tudatosítva bennük a törvényszegést, amit fegyelmezés (áldozat) követett. Krisztus eljövételével azonban kinőttünk a *paidagógos* (törvény) keze alól. A Krisztusban való hit által Isten fiai lehetünk. Károli kifejezően és röviden így fordít: „a törvény Krisztusra vezérlő mesterünkké lett” (Gal 3,24).

A *paidagógusok* ma is alakítják a gyermek erkölcsi gondolkodását, viselkedését. De ha ők Krisztus követői, akkor Krisztusra vezérlő mesterünkké is kell lenniük tanítványaiknak. Az ismeretszerzés hosszú, rögös útján, az első lépések megtételében segíthetnek a nevelők. Ezért szép a *paidagóguspálya*.

(Folytatjuk)

Dr. Nagy Mihály

Nyíló távlatok, növekvő felelősség

„És én, ha felemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok”
(János 12,32)

Milyen kimondhatatlan ajándék, hogy egyéni életünk, családjaink, társadalmunk, sőt nemzetünk dolgában, de a világpolitikában is Isten Igéjében, Jézus Krisztus kijelentései alapján tájékozódhatunk. Ezért voltak Egyházunkban, Isten népe között mindig olyan életek, szolgálattelvők, akik a megjelenő eseményekről és változásokról többet tudtak, mint koruk, népük, akár birodalmaik ügyeinek intézői, urai – hacsak ők is nem az Úrtól kértek, vagy nyertek világosságot. Ezért lehetett legjobb prédikátoraink szolgálata évszázadokon át prófétai jellegű is. Végül mi is lelki Izraelként láttuk magunkat az ítéletben és kegyelemben és ma is a Zsoltárok élő örökösei vagyunk.

Felfoghatatlan, de mindez a mennyei látás, tájékozódás, akár egy írni-olvasni nem tudó, alázatos, hűséges névtelen református életnek is megadható. Érezzük, hogy egyházi és nemzeti megmaradásunk titkai felé közelítünk. A bibliai történet szemlélet bölcsé tette hívó népünket a világbirodalmi hullámverések között is.

János evangéliumán át Isten Lelke úgy árasztja reánk, úgy idézi fel János emlékeztetésében Jézus örök isteni voltáról szóló kijelentéseit, hogy bennük múlt és jövő nagy üdvtörténeti távlati ölelik át jelen életünket. A fent idézett Igében is Jézus Mózesig utal vissza a rézkígyó felállításáig, melyre ha hitben feltekintettek, meggyógyultak. „Csinála azért Mózes rézkígyót, és feltűzde azt póznára. És lőn, hogy ha a kígyó valakit megmar vala, és az feltekinte a rézkígyóra, életben marada” (4Mózes 21,9). Itt most húsvét előtt az Ő keresztalálára emlékezett az Úr Jézus, s benne a győzelemre, melyben hatalmat kapott, s fog kapni, hogy mindeneket magához vonjon. Az evangélium győzelmes diadalútjáról, a világ megváltásának csodájáról hallunk: hatalmáról és szeretetéről. „Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek” (János 1,12). „Lássátok, hogy milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk!” (1János 3,1). Az Úr kinyújtott, világot átölelő két karja, melyben némelyek, némely nemzetek belekapaszkodnak és belesimulnak, míg mások visszautasítják, hogy a maguk erejében, ideológiájában bízva, s a sátán erőire támaszkodva megkeményítik a szívüket, mígnem összetörnek, és milliók sokasága marad a romok alatt.

Amikor tehát egy szolgáló közösség – a mi Szövetségünk – kapcsolatainak erősödését, kiterjedését tapasztalja, bizonyára úgy kell azt is látnia és átélnie, mint az Úr Lelke vonzásának megjelenését, mellyel szent szándékaikat kegyelmesen támogatja és megerősíti. Azért nem is az emberi szerveződés eredményeiről, sikereiről, hanem az Ő Országának kapcsolatainak növekedéséről szabad szólnunk.

Így nyíló lehetőségeink, a *megnövekedett* – bár még nagyon hézagos – *szövetségi, kárpát-medencei hálónk* is a húsvéti feltámadásban kapott ígéretre utal, mely a *hálaadásban alázatossá és vigyázóvá is kell, hogy tegyen*. Kétségtelenül az önkéntes, laikus elkötelezettségeinket, az egyetemes papságunkat, történelmi egyházi testünket és benne nagyobb közösségeinket is mozdító és szolgálatba állító lelki szélfűvást szabad éreznünk ebben.

Tény, hogy itthon és a leszakított országrészek területén formálódó és folyamatosan ismétlődő számtalan helyi, megyei, kerületi konferencián való rendszeres és kölcsönös részvételünk, előadá-

saink, – a mostani időnkben – az Úrtól kapott talán legjelentősebb „tömegbázisát” biztosítják minden más szinten és területen megfogalmazott egységkeresésünknek.

Milyen veszélyei lehetnek ennek az Úrtól kapott növekedésnek, mire kell figyelniük és vigyáznunk igazán? Mindenekelőtt *figyelniük kell elhívásunk határaitra, nagyságrendjére*. Látnunk kell, hogy a mi legerősebb fegyverzetünk az *imádság, az Ige hallása és szólása, majd egymás megölelése, vagyis a szeretet gyakorlása, terhek felvétele*. Ezt követi a *kölcsönös tájékozódás és tájékoztatás*, azaz az információk továbbadása látásokról, megtapasztalásokról. Az információ pedig ezen a területen is számotvető erő.

Tudnunk és folyamatosan tudatosítanunk kell, hogy *összekötő feladatunk* van, melyben az egyházunk szervezeti életének különböző szintjeit törekszünk *személyes szálakon* is összekapcsolni, a legkisebb közösségtől a zsinati atyáig, felépítettségünk, akár hierarchiánk minden állomáshelyét érintve és bekapcsolva.

Hasonlóan szívünkön hordozzuk, hogy a történelmi, lelki-szellemi mozgások útján nyert *különböző kegyességi színeket* is nagy megbecsüléssel és elkért bölcsességgel törekedjünk egymáshoz közelíteni és magunknál akár különbnek tartani. Ebben a törekvésünkben az ökumenikus és aliansz-szándékok legjobb református megjelenését is figyelemmel kísérjük. *Egyházunk nagy történelmi lelki ébredéseit* áldásaikkal, akár hangsúly eltolódásaikkal együtt is, főként pedig üldözöttjeivel szent örökségként hordozzuk és őrizzük. Itt említjük meg, hogy a protestantizmuson belül legalább annyi megbecsülést kívánunk nyújtani *kisebbségi protestáns csoportjainknak*, mint amennyit katolikus testvéreink nyújtanak az ő kisebbségi csoportjaiknak. Ez nyilván nem azt jelenti, hogy kívülről támadjuk meg Kormányunkat a „bizniszegyházakkal” összefogva, hanem éppen ellekezőleg.

Mivel intézményeink, sőt *intézményrendszerünk* létrejöttében a presbitériumaink – fel a Zsinatig – meghatározóan, sőt küzdve voltak jelen, érthető, ha ezek állapotáért, lelkeségéért, vagy éppen továbbfejlődésükért felelősséget hordozunk. Ezek a mozgásformák és kapcsolatok minden túlzás nélkül szélesebb társadalmi és politikai területeket is elérnek, melyek az evangélium szolgálata számára is megnyílhatnak. A Szövetségünk *cigánymissziója* nem hobby és nem csupán lépéstartás mai törekvésekkel, hanem egyéni, társadalmi és nemzeti sorskérdéseink evangéliumi gyógyítási szándéka Isten Igéje szerint. Hasonlóan – a másik végén a sornak – az *Országgyűlésünk és Kormányunk tagjaiért való könyörgésünk és szövetségi jelzéseink* szintén lelki indításúak. Ha ellenségeinkért is imádkozni kell, mennyivel inkább azokért, akik igen nagy felelősséget hordozva nem szégyellik az evangéliumot, annak mértékeit megvallani és helyénvalóan Istennek adnak dicsőséget. Mi pedig kérjünk számukra bölcsességet döntéseik átgondolásában és átlátásában. Továbbá alázatot, belső tisztulást, és védelmet alaptalan, rosszindulatú támadások esetén!

Nem tagadhatjuk, hogy ezek a mozgások kísértésekkel vagy határátlépésekkel is járhatnak. Miben kapjuk itt a legfontosabb védelmet? Két sajátos területen: a *pénz és a hatalom* nem világi mérték szerint meghatározó a szolgálatunkban, de minden adományért és megbecsülésért hálások vagyunk, mert kiadásaink nekünk is vannak.

Ahogy a hosszútávra induló madarak előbb apró magvakon, bogárkákon, legyeken, vagy éppen kígyón, békán is felhíznak, úgy minket is apróbb vagy nehezebb szolgálatok indítottak, ké-

Gigánygyülekezeteink bizonyágtétele szóban és zenében

A Biblia tanítása arra emlékeztet, hogy a magocska először gyenge hajtást hoz, majd szárba szökken és végül a termés is megjelenik. Ennek az áldott folyamatnak lehetünk hálás megtapasztalói a *koreai református misszió és a Presbiteri Szövetség közös munkálkodásában* elindult, majd Református Egyházunk lelkipásztorai által is gondozást nyert néhány gyülekezetünk életében.

Mivel meglévő gyülekezeteink nem egyszerre születtek, ezért nyilván a növekedésnek is különböző fázisaiban vannak és különböző jellegű ajándékokat is kaptak, melyekért mégis egyformán hálásak vagyunk az Úrnak.

Az Ige befogadása és annak megszólítására adott válaszok, a csendesebb vagy gyorsabban születő bizonyágtévé imádságok, a hűség és állhatatosság, az alázat és egymás terhe hordozásának lelki vonásai mind nagy örömmel töltenek el. A gyülekezetekben és azok együttesében már egyre inkább felismerhetőek a Lélek gyümölcseinek más-más ízei, illatai. Nyilván csak úgy merünk ezekről szerényen és reménységgel szólni, hogy korábban már erőtlenségeinkről és visszaeséseinkről is számot adtunk. Naponta kell megtapasztalnunk mind a magunk, mind cigánytestvéreink megkísértett vagy akár elesett állapotát is.

Mindezek őszinte megvallásában adunk hírt *Choi Young* lelkipásztor testvérünknek arról a szándékáról, hogy az egyre gyakrabban hívogatott, az éneklés, zenélés folytán egyre több magyar református gyülekezeti meghívást kapott közösségeink néhány tagjából alakuljon meg egy olyan *bizonyágtévé csoport*, amely a kilométerekkel is meg tud birkózni és havonta legalább kétszer rendszeresen találkoznak, hogy lélekben és zenében is szó szerint összehangolódjanak a harmonikusabb szolgálatra.

Ahogy már említettük, néhány országos missziói alkalomra Zsinatunk Missziói Osztályán keresztül is kaptak meghívást és *Dani Eszter* igazgatónővel is személyes kapcsolatba kerültek a berekfürdői, káposztásmegyeri alkalmakon, de szolgáltak már Bodrogolasziban, sőt Szövetségünk évi közgyűlésén is.

A cél az lenne, hogy az induló, majd egyre inkább bővülő csoport segíthessen olyan helyeken, ahol lelkipásztoraink szeretnének cigánymissziós szolgálatokat kezdeni, de még kevés tapasztalattal vagy munkatárssal rendelkeznek. A csoport részben az olaszliszkai cigánygyülekezetünkől érkezne (*Gombos Júlia, Lipcsei Anikó és Béri Mihály*), illetve a sátoraljaiból (*Bukó László és Bukó Tamás*, majd később *Kanalas Péter* is), végül Vajdácskáról egy kedves zenész házaspárt várunk a csoportba, *Budai Krisztiánt* és feleségét, *Zsuzsát*.

Testvéreink többnyire mind zenész családokból származnak és megismerve az Úr Jézust és evangéliumát, elfogadva és megvallva Őt Megváltójuknak, kapcsolódtak be a konfirmációba, presbiteri továbbképzésbe és szolgálatba is. Különböző típusú gitárok, szintetizátor, esetleg dob, csörgő és gazdag, szépen kimunkált énekhang jelenti felszereltségüket a közös imádságok és a gyülekezeteik támogató, hordozó szeretetével együtt.

Végül csak „gyorshírben” adunk számot arról, hogy február végén viszont egy villámlátogatásra Dél-Amerikából, Chiléből és Argentínából is érkezett egy 14 fős ifjúsági koreai csoport, melynek tagjai már Dél-Amerikában születtek, de anyanyelvüket tökéletesen megtartották. A csoportot egy már többször itt járt koreai ifjúsági lelkész kísérte, aki a berlini ösztöndíjas koreai diákok között szolgál. Részben a vajdácskai református gyülekezetben, Nt. *Bihari Sándor* lelkipásztor testvérünk szolgálatán vettek részt, részben szombat este is hallhatták őt a tiszakarádi gyülekezetben, ahol az egész nagy gyülekezettel és annak nagyon hűséges és odaszánt talentumos cigány testvéri vezetőivel ismerkedhetek meg. Itt kerültek kapcsolatba Nt. *Tanászi Árpád* lelkipásztor testvérünkkel is, aki a helybeli gyülekezeti szolgálatain túl nagy szeretettel prédikál és tanít a cigány gyülekezetben is. Ezekről az eseményekről majd később szeretnénk részletesen beszámolni, az Urat dicsérve és az Ő további kegyelmét kérve.

DSZD

Nyíló távlatok, növekvő felelősség

szítettek fel arra, hogy a világmisszió területén ne csak olvasmányaink alapján, hanem személyes kapcsolatokban is tájékozódjunk és megtaláljuk református háznépünk egy-egy tagját, közösségét távolabb is.

Miért kellene azt gondolnunk, hogy aki szélesebben tájékozódik, és messzebbre tekint, azt az otthona részlet feladatai már nem is érdeklik és meg is vakul azok meglátásaira? Ez csak a restek és az alvók rossz filozófiája, de nem az életé. Az viszont bizonyos, hogy egyensúlyban csak az Ige, az *imádság és a testvéri közösség* tarthat meg s tehet hálássá, akár 2-3 tagú közösségeinkért is.

Különösen mostani időnkben, amikor Jézus próféciai újból betelőkben vannak: nemzet nemzet ellen támad, sőt testvér testvér ellen, míg hallunk háborúkról és háborúk híreiről (Mt 24) és annyi más nyomorúságról. Akkor, amikor évente kétszázazernyi testvérünket gyilkolnak meg hitükért, amikor elfogadhatatlan „vallási képződmények” és megdöbbentő állami torzulások is születnek, amikor nyugati világunk keresztyén gyökereit vágja és felejtí, s amikor nem menekülteknek, hanem hódítóknak nyitottak szabad utat falaikon belülre, szenvedve most ennek minden következményét. Igen, ebben a helyzetben is látunk, hallanunk

kell, hogy Jézus próféciaja így is hangzik és betelik: „És az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon” (Mt 24,14)

Végül vegyük észre hálaadással és kötelezettséggel mi is, hogy még mindig szigeten vagyunk, hogy még mindig vár az Úr az Ő munkájában, míg testvéreinket Kárpátalján már a frontra viszik.

Imádkozunk azért és munkálkodunk Isten Országá növekedéséért, minden népcsoport, nemzet békéjéért és közöttük kiemelten is Jeruzsálem békességéért és az Úr Jézus visszajöveteléért. És azért, hogy ha jön, munkában találjon.

Dr. h.c. Szabó Dániel

2015 – a reformáció és az oktatás nemzetközi éve

Lutherről mondják, hogy egyszer felkereste egy fiatal pap. – Doktor, nagy baj van! Néha én magam sem hiszem, amit tanítok. – Luther felnézett az égre: – Hála neked Uram! Azt hittem, hogy csak én vagyok ezzel így...

Sorsok – énekeink háttérében (V.)

Hallelujah!

„Fiaim!
Csak énekeljetek...”

Áprily Lajos
(1887–1963)

Énekeskönyvünk magyar költőivel ismerkedünk e sorozatban. Ezt nem szimpla irodalomtörténeti érdeklődésből tesszük. Szeretnénk ezeket az énekeket érteni, szívből énekelni. Ám ezt csak akkor tehetjük, ha ismerjük annak életét és lelkét, aki épülésünk-re azt szerezte. A tartalomjegyzék azonban egyetlen Áprily verset sem közöl! Ennek sok apró oka mellett egy igen nagy oka van. Mindjárt kiderül, mi az! Mégis, addig is nyugodtak lehetünk, hogy *16 alkalommal énekeljük Áprily Lajos hitvallását*. Ezek a leggyakrabban énekelt énekek és különösen alkalmasak arra, hogy életünk különböző alkalmain magunkban is énekeljük őket!

Az 1963-ban – tehát az 1956-os forradalmat követő megtorlások időszakában – kiadott Magyar Irodalmi Lexikon többek között így ír a költőről: „Azon költők közé tar-

tozik, aki régi érvényességek, már meglévő hagyományok rögzítésével, ismételt összefoglalásával teremtenek újat. Ami költőietlen, ami kusza, bizonytalan, azzal nem is próbálkozik. Ez a meggyőződés távol tartja a 20. századi líra jellegzetes kísérleteitől, mindenféle formabontástól.” E sorokat olvasó mai fiatal nem sokat ért e megfogalmazásból. Aki viszont tudatosan átélte a kommunista irodalomszemlélet korát, „aranyapírba” csomagolt szitokszavak sorát látja. Ha nem Áprily Lajosról lett volna szó, e néhány sor egy Viszinszkij-féle moszkvai főügyész számára alkalmas lett volna olyan vádirat készítésére, melyben 25 évi Gulágfogságot és azt követő szibériai száműzetést javasolt volna... *Áprily Lajos ugyanis nem volt hajlandó a rendszert magasztaló bértollnokok sorába lépni.*

Egyébként a visegrádi egyházközség kurrátora és mai templomának megálmodója volt. Mélységesen és bensőségesen református keresztyén egyéniség.

Ő csak – név megjelölése nélkül – idegenből fordított. Ám ezt nem rabszolgamunkának tekintette. Fordításai szebbre sikerültek – s a magyarok szívét melegítették –, mint azt német, angol, francia költőjük elgondol-

ta... Annak érdekében, hogy tudjuk, kinek a biznyságtételét imádkozzuk, énekeljük, felsoroljuk fordításait. Elolvassva őket, utólag is köszönjük lelke gyümölcseit.

167. Jöjj, mondjunk hálaszót...

300. Lelkem drága Jézusa...

328. Jöjjetek Krisztust dicsérni...

340. Te drága Jézus, mi történt tevéled?...

341. Ó, Krisztusfő, Te zúzott...

356. Felvirradt áldott szép napunk...

363. Jön a harag napja...

367. Emeljük Jézushoz szemünk...

426. Már keresztem vállra vettem...

445. Szólsz hozzám Istenem...

457. Ó, Jézus árva csendben...

470. Úr Jézus, nézz le rám...

472. Mennyit zengi a lelki békét...

510. Ó lelkem szent napsugara...

511. Maradj velem...

512. Szólj, szólj hozzám, Uram...

E pusztá felsorolás is tanúsítja a 20. század egyik legnagyobb magyar, református költőjének Krisztuskövetése minőségét. Arra a kérdésre is választ ad, hogy miért ezek az énekek tartoznak a legnépszerűbb és leggyakrabban énekelt dicsérek közé. S bizony még arra is választ adnak e fordítások, hogy miért rettegett a kommunista-szocialista diktatúra attól, hogy ne csak fordításokkal, de saját vallomásokkal erősítse református népe hitét.

P. V.

A Nagyberegi Református Líceum története (IV.)

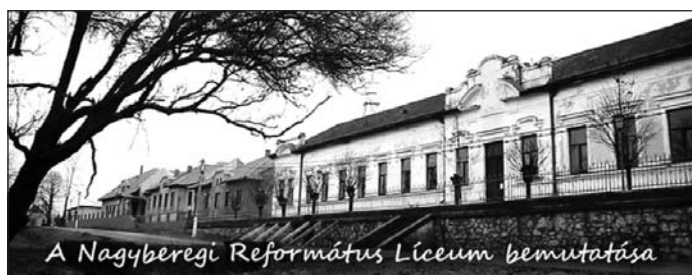
1993–2013 – Történelmi visszatekintés

Szeptember végén megtartottuk a tanévnyitót a Nagyberegi Református Templomban. A presbiterok és presbiternék segítettek az indulás munkálataiban, az ünnepélyes tanévnyitóra érkezők elszállásolásában, megvendéglésében. Az ünnepi ígérethirdetés szolgálatát néhai Főtisztelendő *Hegedűs Lóránt*, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke végezte. Alapigéje a Márk Evangéliuma 6,45-46-ik verse volt. A Nagyberegi Református Gimnáziumot a hullámokkal, ellenszéllel küszködő hajóhoz hasonlította, amely végül is eljut a révbe, hiszen kormánya, evezői biztos kezekben vannak.

A tanévnyitó ünnepségen jelen volt a Kárpátaljai Református Egyház püspöke, néhai Főtisztelendő *Forgon Pál*, *Gulácsy Lajos*

főjegyző, lelkészek, szülők, hozzátartozók, Magyarországról sok vendég, köztük *Szabó Dániel*, a Tiszáninneni Református Egyházkerület főgondnoka, a Nagyberegi Református Gimnázium egyik megálmodója, anyagi feltételeinek kimunkálójája, lelki vezetője. Vele együtt érkezett Hollandiából sógora, néhai *Tüski István* lelkipásztor, aki családjával együtt munkálkodott az iskola indulásához szükséges pénz előteremtésén. Jelen volt *Nagy Béla* főgondnok úr is, aki tevékenyen is sokat vállalt az indulás szoros munkálataiban. Megtisztelt jelenlétevel néhai *Czine Mihály* professzor úr Budapestről, *Benke György* lelkipásztor és *Ábrám Tibor* tanár Miskolcra. *Győri István* dékán úr a Sárospataki Teológiai, testvérbátyja, *Győri József* a Debreceni Református Kollégiumot képviselte. Amerikából néhai *dr. Tapolyai Mihály* orvos, lelkigondozó hozta a testvérek köszöntését, ugyancsak Amerikából, a Christian Reformed World Mission képviselőjében *Thomas de Vries* lelkipásztor és felesége Grand Rapids, Michiganból érkezett az alkalomra. Jelen volt az ungvári tévé, a rádió, a Kárpáti Igaz Szó tudósítója. *(Folytatjuk)*

Pándy-Szekeres Anna,
a Nagyberegi Református Líceum
alapító tanára, első igazgatója

A Nagyberegi Református Líceum bemutatása

Hosszú léptekkel igyekeztem...

...minél messzebbre jutni. Két kezem erősen szorította kerekesszémem fogantyúját, hátha tovább bírom.

Gyönyörű, hideg, napsütéses téli délután volt, férjemmel a környékbeli tavat akaruk körbejárni. Nagy cél, hisz a teljes kör 5 kilométer és az én mozgásköröm jó napokon 500 méterig terjed. Ezért előre megbeszéltük: addig megyek, ameddig bírok, utána férjem tovább tol. De feltétlenül körbe megyünk a tavon.

Lassan haladtam, s ahogy lépkedtem, mind kisebbek lettek lépteim. Még egy kicsit, csak a következő fáig, csak a következő kanyarig. A célt mindig megváltottattam, amíg már végképp nem tudtam tovább sétálni. Tudtam, tudtuk, hogy ez a pont előbb-utóbb elkövetkezik. Mégis, visszatérően, egy kis keserűséget kell leküzdenem, amikor ismét a két kerék közé helyezkedem tolókoscsimban.

Elgondolkoztatott.

Sok lépést teszünk mind az élet folyamán. Fiatalként talán követjük szüleink lábnymait, míg fiatal felnőttként útkeresztződésre kerülünk. Picit visszatekintünk, picit előre nézünk és lassan kialakul önálló életutunk. Néha kis, néha nagy léptekkel jutunk előre, igyekszünk újabb célokat elérni, terveket megvalósítani. Csak lássuk, csak tudjuk mindig, hogy merre tartunk! Csak ne legyünk cél nélkül! Csak felemelt fejjel lépünk! Szüleink lábnymait folytatjuk – vagy épp nem.

„Már dédapám is presbiter volt, persze, hogy én is vállalom a presbiterséget.”

„Szüleim hitetlenek, még a konfirmációra sem jöttek el.”

„Ezt mindig így csináltuk. Minek változtatni?”

Előre. Mindig előre. Csak lássuk, csak tudjuk mindig, hogy merre tartunk! Csak ne legyünk cél nélkül! Csak felemelt fejjel lépünk!

De mi van, ha megfáradunk? Ha meg-lankadunk? Ha erőnk még nem újul, ahogy Ézsaiás 40-ben olvassuk (30-31v.)? És mi van, amikor testünk korlátol? Vagy depresszió, bizonytalanságok, félelem? Ügyetlenség, gőg? Mi van, ha céltalanná válunk nagy törekvéseink közepette? Ha annyi a feladatunk, hogy már azt sem tudjuk, miért dolgozunk?

Bőjt napjait éljük. Húsvét felé tart utunk. Mindegy, hogy az élet könnyű napjait éljük-e vagy csak küszködünk óráról órára. Jézus felé tartunk, aki végigjárta az élet útját és a halál útját. Érted és értem. Tudta, mi van Rá bízva. Ezért Ő megbízható számunkra. Kesereghetünk, örvendezhetünk.

Meg-megállhatunk, futhatunk, s talán sok mindent élünk meg e pontok között.

Férjem segített, amikor lábaim nem bírtak tovább hordozni út közben. De folytattuk az utat.

Jézus segít, amikor nem bírjuk magunkat hordozni. De akkor is, amikor igenis talpon vagyunk. Mert végig kísér utunkon, figyel ránk. És mi? Mi figyelünk Rá?

Isten áldja bőjti elcsendesedésünket, mindennapi jövés-menésünket, húsvét felé tartó utunkat.

Knolné Tüski Gabi

<i>Hegycsúcs és völgy mélysége közt mozgó életed mégis egyenes vonalban halad</i>	<i>Hisz az úticélt már előre elkészítette a Tervező</i>	<i>Igy a cél sem hegycsúcs sem völgy hanem a térkép olvasása</i>
---	---	--

Védjük a környezetünket?

Soha nem változott olyan drámai mértékben az éghajlat, mint az elmúlt évtizedekben és a légköri szén-dioxid tartalom pedig egyre nagyobb mértékben növekszik.

Ezt akarná Isten? Hogy olyan mértékben megváltozzon, élehetlenné váljon környezetünk, hogy ne tudjunk kilépni az utcára maszk nélkül? Bizonyára nem! De annak érdekében, hogy összekuszálódott és információval túlszűfolt világunkban megpróbáljuk meglátni azokat az értékeket, melyek az emberiség számára nagyon fontosak. Hiszen sokan vannak, de bizonyára nem elegenden, akik látják, hogy valami nincs rendben a természettel. Ezért Istenünk segítségét kérve – „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején” (Zsolt 50,15) – imádkozunk megváltó Urunkhoz, hogy adjon

nekünk lehetőséget, hogy telessünk valamit a levegő megtisztításáért.

Hittel, elkötelezettséggel kiállni egy ilyen ügy mellett, példát mutatva, mert ez olyan napi szintű probléma, amely mindenkit érint. Nem azon kell gondolkodni, hogy milyen kifogásokat keressünk, hanem azon, hogyan tudnánk még többen tenni környezetünk megvédéséért. *Zúgólódás és vonakodás nélkül tegyetek mindent, hogy feddhetetlenek legyetek Isten hibátlan gyermekei az elfordult és elfajzott nemzedékben, akik között ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek* (Fil 2,14-16).

Most még választhatunk!

Deák Zoltán

Akarsz-e angyal lenni?

Református emberek – sokszor tapasztaltam – nem tudnak mit kezdeni az angyalok alakjával, idegenkednek tőlük, valami reformátusokhoz nem illő, misztikus alakoknak látják őket. Pedig semmi titokzatoság nincs az angyalokban – azaz hogy van, de nem úgy, ahogy azt mi elképzeljük, mint fehér ruhás, szárnyakon lebegő lényeket.

Azt mondja az Úr Mózesnek: „Imé, én angyalt küldök előtted, hogy megőrizzen az úton, és bevigyen arra a helyre, amelyet kijelöltem neked” (2Móz 23,29). Ki az angyal? Akit azért küld hozzánk az Úr, hogy egy adott helyzetben, vagy huzamos ideig a helyes utat mutassa, amelyen eljuttunk arra a helyre, amelyet az Úr jelölt ki számunkra. Ahogyan Fülöpöt indítja a Lélek, hogy a járatlan gázai útra menjen, ahol majd találkozik az etióp főemberrel, és ő „útba igazítja” (ApCsel 8,26-40). A titokzatoság abban áll, hogy Fülöp nem tudja, miért kell neki arra az útra menni, s mi nem tudjuk, hogyan indította őt erre a Lélek. Mindenesetre miután Fülöp elvégezte a szolgálatot, elmegy, és soha többé nem találkozik az etióppal. De tudok példát mondani a magam életéből is. 1945 tavaszán egy osztálytársam elhívott a KIÉ-be (Keresztyén Ifjúsági Egyesület). Én addig is jártam templomba, hittanóra-ra, de a KIÉ-ben kezdtem tanulni, mi a gyakorlati keresztyénség, ott alakultak olyan testvéri kapcsolatok, melyek később is, azt mondhatom: életre szólóan alakították hívő életemet. Számomra akkor osztálytársam volt az angyal. Ő azután elmaradt a KIÉ-ből, és kapcsolatunk is megszakadt. Más: Érettségim után megjelent egy távoli rokonom, akinek addig a létezéséről sem tudtam, és arra biztatott, hogy kérjem felvételemet az Eötvös Kollégi-

umba. Szüleim is, én is különféle okokból vonakodtunk, ő azonban ismételtelen eljött, és szinte erőszakosan beszélt rá, hogy felvételizsem. Végül megtettem, s az ott alakuló baráti kapcsolatokon túl a Kollégiumban töltött idő nagyban hozzájárult, hogy tanári pályámon (melyet Isten jelölt ki számomra) meg tudtam állni a helyemet. Sok példát tudnék még a saját életemből mondani arra, hogy Isten elküldi az ő angyalát (a görög angelosz szó, mely a mi angyal szavunk lett, azt jelenti: küldött), aki mutatja, néha még (érdeklünkben!) erőszakosan is, hogy merre kell mennünk, hogy a nekünk kijelölt helyre eljussunk. Nemcsak e földi életben. Az angyalok, mondja a Zsidókhöz írt levél (1,4) „azokért küldettek szolgálatra, akik örökölni fogják az üdvösséget”.

Ezt eddig valószerűleg szívesen elfogadjuk, és hátat adunk Istennek, hogy így gondoskodik rólunk. Van azonban a dolognak egy másik oldala is. Mi történik azokkal, akikhez Isten minket akar „angyalként”, küldöttként elküldeni, hogy az ő napi életükben, keresztyéni életükben őket segítsük, vagy éppen hogy mint „örömhír-mondó békekövetek” abban segítsük, hogy örököljék az üdvösséget? Engedelmeskedünk-e akkor a Lélek indításának úgy, mint Fülöp? Vagy inkább „józan megfontolásból” elhalasztjuk másorra? („Járatlan az a gázai út, minek menjünk oda? Meg délben nagyon meleg is van!”) Pedig Isten valakinek rajtunk keresztül akar adni útbaigazítást.

Ezért a címben feltett, kicsit kihívóan fogalmazott kérdést most hadd fogalmazzam kicsit kérelmezőbbé: Kész vagy arra, hogy angyal legyél?

R. Zs.

Március 18. – 200 éve született Ballagi Mór kiváló nyelvész, református teológus

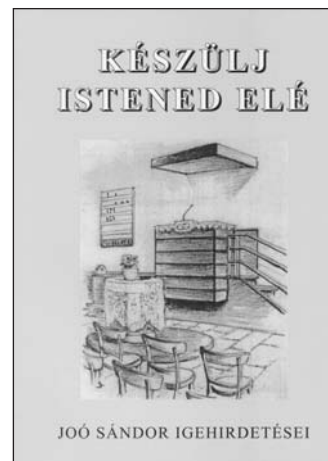
Nógrád megyében, Szontágh Pál birtokán egyszerre volt vendég Madách Imre, Arany János és Ballagi Mór. Madách legújabb írását olvasta fel barátainak, a mű címe azonban hiányzott. Eközben Ballagi Mór a kastély melletti tavon csónakázott, ám a csónak felborult, és Ballagi csuromvizesen tért vissza a többiekhez. Amikor megkérdezték tőle, mi történt, csak annyit felelt: „Ez az ember tragédiája”. Ez a mondata volt Madách híres művének címadója. Mire jó néha egy kis „elázás”?! – Isten útjai valóban kifürkészhetetlenek! (drbl)

A presbiter könyvespolcára

Készülj Istened elé!

Isten kegyelméből harmadik kiadását érte meg Joó Sándor **Készülj Istened elé!** című prédikációs kötete.

Pasarét áldott emlékü első lelkipásztora már több mint negyvenéve nincs közöttünk. Egyre kevesebben vagyunk, akik még élőszóban hallhattuk csodálatos igehirdetéseit. S egyre többen vannak, akik már csak hangfelvételtől hallgathatják, vagy az eddig megjelent húsz kötetből olvashatják prédikációit.

Az elsőt még 1983-ban András fia jelentette meg Kanadában Seress Ödön akkori torontói lelkész segítségével. Én 1985-ben készítettem egy javított, bővített kiadást. Mivel ezek már régen nem kaphatók, s – ha lehet ilyet mondani – „ezek a legjobb beszédek”, gondoltam, újra megjelentetem.

Ajánljuk e kötetet azoknak, akik még hallgathatták igehirdetéseit, és azoknak is, akik már nem, de szeretnének tisztá, Jézusra mutató beszédeket olvasni. Fantasztikus, hogy az ötven-hatvan éve elhangzott prédikációk mennyire maiak, aktuálisak, a mai ember problémáira választ adók. Hisz az Ige örök, Jézus Krisztus tegnap, ma és örökké ugyanaz.

Ajánljuk e könyvet magányosoknak (A magány ellenszere), halálra készülőknek (Gazdag és Lázár sorozat I–V), gyászolóknak (Az elhunytak felől való reménységünk), öregeknek (Főlkészülés az öregségre), békességre vágyóknak (Békességünk van Istennel), ünnepre készülőknek (újév, nagypéntek, húsvét, pünkösöd, konfirmáció, szilveszter), alkalmi prédikációt igénylőknek (keresztelés, esküvő, temetés), s végül mindazoknak, akik Isten elé készülnek. E kötetben több klasszikus, nagyszerű igehirdetés olvasható.

Megrendelhető telefonon:
+36-20-230-4423.

Ajtony Artúr

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Január

19-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

22-én főtítkári értekezlet volt Szövetségünk irodájában, melynek fő témája a február 5-i elnökségi ülés, a március 14-i közgyűlés, a március 28-án tartandó 35. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferencia, a 2015. nyarán rendezendő 14. országos presbiteri konferencia előkészítése, valamint a közelgő szövetségi tisztújítás helyzete volt.

23-án Szövetségünk főtítkára és szövetségi titkára látogatást tett Bicskén, a 35. Dunamelléki Református Egyházkerületi Konferencia tervezett helyszínén.

28-án Budapesten került sor a Dunamelléki Református Egyházkerület közgyűlésére. Szövetségünket *Véres Sándor* főjegyző képviselte.

29-én a közelgő szövetségi tisztújítással összefüggésben szükségessé vált Alapszabály-, SzMSz-, ill. Számviteli politika-módosítás érdekében megbeszélést tartott Szövetségünk főtítkára, jogtanácsosa és jelölő bizottságának elnöke.

31-én Kömlődön tartotta tisztújító közgyűlést Szövetségünk tatai egyházmegyei területi szervezete.

Ugyanezen a napon tartotta tisztújító közgyűlést abaúji területi szervezetünk is Vizsolyban, melyen az országos elnökséget *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

Ugyanezen a napon presbiterképzést rendezett Szövetségünk Bp.-Déli egyházmegyei területi szervezete, a Bp.-Nagy-

váradi téri Református Egyházközségben.

Február

2-án a Terror Házában adta át a „Petőfi Emléklap a Helytállásért – Magyarország 1989” elismerést *dr. Schmidt Mária* főigazgató *Balog Zoltán* miniszternek, *Tőkés László* püspöknek és *dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztőnek az 1989-es Páneurópai Piknikben, illetve az NDK menekültek közötti lelkesítő szolgálatban való részvételért.

3-án a Földművelésügyi Minisztériumban rendezett Stratégiai Partnerségi és Együttműködési Megállapodások ünnepélyes átadásán Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

5-én Budapesten ülést tartott Szövetségünk Gazdasági-, valamint Felügyelő Bizottsága.

7-én Budapesten ülést tartott Szövetségünk – területi szervezeteink vezetőivel kibővített – elnöksége.

21-én Debrecenben *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár részt vett alapító tagunk, *Batiz Lajos* 100. születésnapján rendezett ünnepségen.

24-én Budapesten a Nemzeti Együttműködési Alap konzultációján vett részt *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár.

25-én Budapesten, a MRE Zsinat XIV. ciklusának nyitó ülésén Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

28-án a Bp.-Déli egyházmegyei területi szervezet közgyűlésén Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

Március

8-án volt a Kárpátaljai Református Egyház Presbiteri Szövetségének évi rendes közgyűlése Balazséron. Az alkalmon anyarszági szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

9-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

14-én Budapesten volt Szövetségünk évi rendes közgyűlése, melyről lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: **2015. április 13.** Megjelentetésre szánt írásait eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Vácz Gábor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán*, *Dr. Kelemenné Farkas Márta*, *Dr. Kis Domokos Dániel*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Vácz Gábor*, *Dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *Dr. Szilágyi Sándor*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országai 5000 Ft, a tengerentúlról 5700 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumi nevében!* Készítette a Prime Rate Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:
www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 450 Ft

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2013. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2014-ben 85.465 Ft bevételt jelentett, melyet a tagjainknak kiküldött levelek és a PRESBITER postaköltségeire használtunk fel. Kérjük Kedves Testvérünket, hogy 2015-ben – amennyiben a 2014. év vonatkozásában adófizetési kötelezettsége áll fenn és Szövetségünket kívánja támogatni, az adóbevallással együtt kitöltendő rendelkező nyilatkozaton – a társadalmi szervezetek számára felajánlható szja 1% sorába írja be

„A kedvezményezett neve: **MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG**

A kedvezményezett adószáma: **19675039-1-43**”

Együttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. A kedvezményezett technikai száma: **0066**

Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük.

Krisztus feltámadt!

Krisztus feltámadt,
Elmúlt kín, gyalázat.
Örvendjünk hála dallal,
Krisztus megvigasztal.

Hogyha föl nem támad,
Úgy vége a világnak.
Ámde Ő feltámadott,
Dicsérje Krisztust ajkatok,
Hallelujah!

Hallelujah, hallelujah,
Hallelujah!
Örvendjünk háladallal,
Krisztus megvigasztal,
Hallelujah!

(12. századi német ének)

Örvendezz minden nép!

Örvendezz, örvendezz minden nép,
Vidd a hírt, vidd a hírt szerteszét:
Jézus legyőzte a sírok éjjelét.

Sziklakó, sziklakó nincsen ott,
Szólanak, szólanak angyalok:
Húsvét hajnalán Jézus feltámadott!

Él az Úr, él az Úr, mit se félek,
Benne higgy, benne higgy, jót remélj:
Jézust meglátja mind, aki hitben él!

Mondjunk hát, mondjunk hát éneket,
Hirdessék, hirdessék mindenk:
Jézus által nyerünk örök életet.

*(Huszita ének a 15. századból,
Jobbágy István, Hamar István feldolgozása)*

Húsvét

Feltámadott Urunk,
Nálad nincs helye a kényelmességnek
és a szenvedés kerülésének.
Adj bátorságot fáradt híveidnek,
az aggódóknak bizakodást,
a féltékenyek merészségét.
Vezess győzelemre minket
a gyávaság felett,
hadd győzzön a szeretet irántad és tied iránt
az önszeretet fölött.
Hogy az elnyomottak felkelhessenek,
a szótlanok szóhoz juthassanak,
a hatalmasok elnémulhassanak.
Te Úr vagy az egész világ felett,
Téged akarunk félni és nem az embereket.
Te erősebb vagy mindazoknál, akiktől félünk.
(Rudolf Bohren)

Könyörgés üldözöttekért és üldözőkért

Napjaink egyik legnagyobb válsága és drámája a közel-keleti keresztények elüldözése szülőföldjükről, ahol őseik századokkal megelőzve az izlám hatalomra jutását, békés és csendes keresztény életet éltek. A még ma is arám nyelvet beszélő asszír keresztényeket ugyanúgy elüldözik szülőföldjükről szélsőséges terroristák, mint a szír és a káld egyház híveit. Irakból, Szíriából már több, mint négy millióan mentek el, s élnek városnyi sátrortáborokban nagy családjukkal a kurdok földjén vagy Libanonban, Jordániában. Nekünk egyik legfontosabb hívő feladatunk és teendők most értük a folyamatos egyéni és közima, otthoni csendességben és templomi istentiszteleten egyaránt. Hallgassa meg Isten sok millió keresztény imáját a sok millió üldözött keresztényért és üldözőkért! (drbl)

Irgalmas Istenünk,
azokért könyörgünk ma, akik elnyomják embertársaikat,
ültesd szívükbe a türelem és mások tiszteletben tartásának szellemét.
Formáld át gyűlöletüket és lenézésüket együttérzéssé.
Könyörgünk Hozzád, Atyánk, Istenünk a hatalmasokért és
a befolyásos emberekért: adj nekik elszántságot, hogy küzdeni tudjanak
a vallásszabadságért és a szolidaritásért.
Ébressz bennük felelősséget a kisebbségek védelméért.
Imádkozunk Hozzád minden menekülő keresztény testvérünkért
a Közel-Keleten, Irakban, Szíriában és Törökországban:
őrizd meg a Te Fiadba, Jézus Krisztusba vetett szilárd hitüket,
légy számukra menedék és oltalom a szükség idején,
remény a próbákban, vigasztalás a félelemben és a gyászban.
Te hozd létre a vallások és kultúrák megértő együttélését.
És magunkért is hadd könyörögjünk, Urunk, Istenünk!
Mutasd meg nekünk azt a módot, hogyan kifejezhetjük
szenvédő testvéreink iránt együttérzésünket,
hogy a távolból is tudjunk segíteni nekik.
Tégy bennünket kitarotvára a könyörgésben
minden üldözött keresztényért szerzte a világon.
Urunk, bízunk irgalmadban, s magasztalunk jóságodért,
a Te Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

(Svájci református ima a keresztényüldözés imanapjára, fordította dr. Békefy Lajos)